Hume Pipe Co. (Zuid=Afr.) Bpt.

Sementen **PIJPEN.** **Sementen** **TENKS.** **Sementen** **SILO'S.**

GEWAPEND BETONNEN PIJPEN, 4" tot 72" diameter.

Voor Besproeiing, Drooglegging, Pomphoofdpijpen, of Hogedruk Leiding, 3, 4, 6 en 8 voet lengten.

GEWAPEND BETONNEN TENKS, 2 tot 6 voet diameter, 1 tot 16 voet hoog.

GEWAPEND BETONNEN SILO'S 15 voet diameter, op tot 60 voet hoog.

In sekties gebouwd. — Gemakkelik op te zetten.

De Hume Pipe Co. (Zuid-Afrika) Beperkt,

Nationale Bank Gebouwen, Simmondsstraat,

POSTBUS 1113, JOHANNESBURG. TELEGRAMMEN: "HUMEPIPE."

Kaapstads Kantoor,
Postbus 2353.

Agent voor Oostlonden,
T. Pollard,
Postbus 425, Oostlonden.

Agent voor Natal:
Associated Engineers Co., Bpt.,
Postbus 478, Durban.

Agent voor Lourenço Marques:
Allen Wack & Shepherd, Bpt.,
Postbus 2, L. Marques.

Agenten voor Orange Vrijstaat:
Hale & Co., Bpt.,
Postbus 92, Bloemfontein.

Agent voor Port Elizabeth en Distrikt:
T. W. Reynolds,
60—1 Mutualgebouwen,
Port Elizabeth.

i

De Hervorm[...]ANK

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde [...]

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Kommissie van Redaktie:
Ds. JAC. VAN BELKUM,
Dr. J. H. GREYVENSTEIN,
Ds. L. E. BRANDT.

„De poorten der hel zullen haar niet overweldigen."

[...]IE ORANJE-
[...]).

Kommissie van Adm[...]
Ds. L. E. BRAN[...]g.
Ds. S. VERMOO[...]
Mnr. A. H. KOOMAN[...]

No. 7. PRETORIA, 15 JANUARIE 1922. JAARGANG XIII

Standaard merk

Mazawattee Tee

Prijs verminderd tot 3/- per lb. netto.

EERSTE KLAS GOED VOOR WEINIG GELD.

Onze prijzen worden steeds verminderd naar de marktwaarde, zodoende zijn kopers verzekerd van de laagste prijzen.

DAMES ONDERKLEREN: Nachtjaponnen, Hemden, Broeken, **Vest, Kombinaties, Kamisoles,** in grote variaties en billike prijzen.

KORSETTEN: De beroemde **Twilfit Korsetten** geven 'n mooie figuur en zijn zeer sterk. In alle prijzen van **11/- tot 32/6.**

Zeer sterke **DAMESKOUSEN** en vast van kleur, zwart, wit, bruin, van **2/9, 3/3, 3/9, 4/6, 5/-; Zuiver Wolle Cashmere Kousen 4/6, 5/6.** De beste ¾ **Kunstzijde Kousen,** zwart of wit, **6/-, 6/6.**

PANAMA HOEDEN, de nieuwe zachte modellen, **7/6, 10/6, 12/9.**

HORROCKSES LINNEN van 1/6, 1/9, 2/-.

Zephyrs, Sponsdoek, Voiles, Crepe-de-Chine, Zijde, in alle kleuren en goedkope prijzen.

Opgemaakte Hoeden, Sambreels, zwart en gekleurd, **Zakdoekjes, Linten, Zwempakken, Handdoeken, Lakens, Slopen, Servetten,** ens.

Elke Mail brengt nieuwe goederen.

GEBRS. BISCHOFF,

MARKTSTRAAT, PRETORIA.

Foon 1203. **Bus 935.**

ZAKKEN!

We bezitten grote hoeveelheden nieuwe en twede-hands Zakken.

Misschien hebt U mijn Zakken nu nog niet nodig; **doch de prijs zal stijgen, naarmate 't mielie-seizoen nadert. Momenteel** zijn zakken **goedkoper,** dan ze over een maand zullen zijn. Bestelt daarom Uw orders nu, voor

LATERE AFLEVERING.

Herinnert U, dat wie 't eerst komt, 't eerst maalt!

Schrijft heden om prijzen en biezonderheden.

DE

Durban Bottle Exchange,

Bestuurders: MOSHAL, GEVISSER & CO.

Kantoor: 52 Queenstraat, DURBAN.

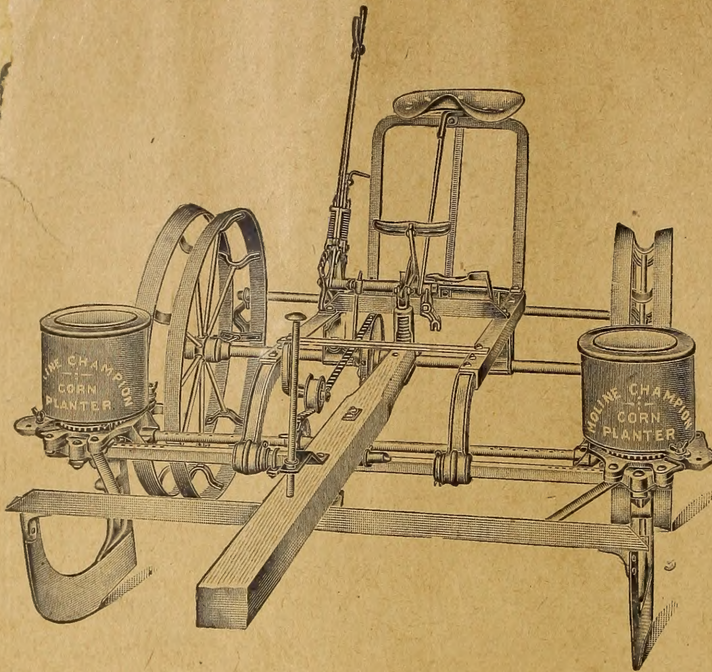
Telegramadres: "Busybees." Bus 1183.

Telef. 2050 en 1101.

Gedrukt door Wallach's Drukkerij, Beperkt. Aan het Hoofdpostkantoor als Nieuwsblad geregistreerd

Hum

S

Uw Mielie Oogst

Is iets om naar uit te zien—of het groter of kleiner zal zijn dan 't laatste seizoen. Natuurlik, na de tijd en werk eraan besteed, ziet U uit naar een grote oogst, een passend loon aan het einde van het seizoen. De oogst hangt af van de wijze waarop het zaad gezaaid wordt. Zovele machines zijn nu op de markt, dat de boer het moeilik vindt precies te weten welke hem de beste resultaten zal leveren. Geen mieliekweker—groot of klein—kan een beter of meer geschikte Planter verkrijgen dan de

„CHAMPION"

Het werkt effektievelik met enig zaad, al is het ook gemengd. Het is zo gebouwd dat het vanzelf verandert naar de onregelmatigheid van het zaad, zodat grote, kleine, platte en ronde mielies met gelijke gemakkelikheid geplant kunnen worden. Het heeft het gewone valklepbeginsel voor 't uitdelen van het zaad—geen kneuzing. Sterkte, stevigheid, werking en volkomen bevrediging. Waarschijnlik heeft geen ander Landbouwwerktuig hetzelfde bekende en wonderlike sukses behaald als de CHAMPION Planter. Duizenden zijn verkocht in Zuidafrika, en al de voornaamste mielieboeren gebruiken haar, en zij is nog nooit overtroffen in enige veldbeproeving. Schrijft om Planter Katalogus aan

Malcomess & Co., Ltd.

Oost Londen en Durban.

DIE NATIONALE BANK

VAN

SUIDAFRIKA, BEPERK.

(Waarbij ingelijf is die BANK VAN AFRIKA, BPK., opgerig in 1879, die NATIONALE BANK VAN DIE ORANJE-RIVIER KOLONIE, BPK., opgerig in 1877, en die NATAL BANK, BPK., opgerig in 1854).

Bankiers van die Unieregering in Transvaal, Oranje Vrijstaat en Natal, en van die Rijksregering.

GEAUTORISEERDE KAPITAAL	**£4,000,000**
INGETEKENDE EN OPBETAALDE KAPITAAL ...	**£2,965,000**
RESERVEFONDS	**£1,300,000**

Direkteure:

Die Agbare HUGH CRAWFORD, Voorsitter.
J. EMRYS EVANS, C.M.G., Vise-Voorsitter.

JAMES R. LEISK, C.MG.
CHARLES MAGGS.
Die Agbare ALBERT OLIFF.
Sir ERNEST OPPENHEIMER.
JAMES B. TAYLOR.
H. O'K. WEBBER.
WALTER S. WEBBER, L.W.V.

Hoof-Bestuurder:
WILLIAM DUNLOP.

Assistent Hoof-Bestuurders:
A. CAMPBELL DUFF.
DANIEL H. SWART (pro.).

Hoofkantoor: Pretoria.

Londense Kantore: Cirkus-place, Londen Wall, E.C. 2; 18 St. Swithin's Laan, E.C. 4 en 25 Cockspur-str. S.W. 1.

Nieuwyorkse Kantoor: 44 Beaver Street. Wall Street, District New York.

Bombaaise Kantoor: 243 Hornby Road, Bombay.

Ook Takke te

Antwerpen (België). **St. Helena** (Jamestown). **Mauritius** (Port Louis).

Rotterdam:—In die Kantore van die Rotterdamse Bankvereniging. Adres: Boompjes, Rotterdam.

Amsterdam:—In die Kantore van die Rotterdamse Bankvereniging. Adres: Rokin, Amsterdam.

Frankrijk:—Hierdie Bank is geaffilieer met die hh. Cox & Cie. (Frankrijk) Bpk., met kantore te Amiens, Boulogne, Hvare, Lyons, Marseilles, Parijs en Roeaan.

Agente in Brits Wesafrika, Belgiese Kongo, Mauritius, Madagaskar, ens., en die vernaamste stede van die wereld.

Die Bank het TAKKE en SUB-TAKKE.

In die vernaamste stede van die Unie van Suidafrika, Suid-wes Protektoraat, Rhodesië, Nyasaland, Portugees Oosafrika Kenia Kolonie en Tanganyika Grondgebied.

Alle soorte Banksake aan alle Takke behandel.

Lopende Rekeninge op die gewone voorwaardes geopen en Stortinge vir vasgestelde termijne aangeneem teën koerse wat op aanvraag verkrijgbaar is.

Spaarbankrekeninge geopend volgens vasgestelde reëls.

Wissels van en naar enige plek opgekog en ingevorder.

Kredietbriewe en Wissels uitgegee en Handelskrediet gevestig bij alle Takke en Agente van die Bank in Afrika en in die Buiteland.

Die Reisigers Kredietbriewe van die Bank is oor die hele wereld geldig.

Belegging en Verkoop van alle soorte Suidafrikaanse en Buitelandse Geldswaarde, en Diwidende en Jaargelde gekollekteer.

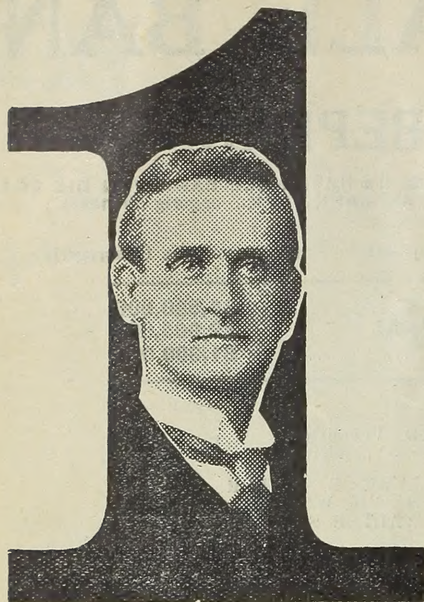
Eksekuteurs- en Kuratorsbesigheid onderneem.

Kluise vir veiligheid van Dokumente en ander eiendom deur Kliente bij die Bank gedeponeer.

Ondersoekafdeling—Goud, Tin en alle Minerale Ertse ondersoek en verkoop.

Die beamptes van die bank is tot geheimhouding verplig, wat betref die besigheid van enigeen van die kliënte.

PIJNE HET VERDWIJN

in Dag

Mnr. V. Tompkins van 525 Wigan Weg, Deane, Bolton, schrijf:—

"Ik werd naar die hospitaal gestuur, bloed afgaande, met verskrikkelike branding en pijne in die rug rondom die niere. Ik het daaruit gekom en het beter gevoel en is naar mij werk terug, maar ik het nog bloed afgegaan en swak en duiselig mij gevoel. Ik moes mij werk telkens laatstaan en 'n welbekende bossies-dokter se raad ingewin, maar het nog altijd die verskriklike pijne gehad. Daarop het ik De Witt se pille probeer en die eerste dag het die brand-pijne opgehou, terwijl 'n menigte stene afgewerp werd. Ik het g'n enkele dag se werk nog verloor sedert ik De Witt se pille gebruik"

Indien u dadelik resultaten wenst, neemt dan

Het beste geneesmiddel ter wereld voor:

RHEUMATIEK en RUGPIJN
and kwalen van de
NIEREN en BLAAS.

Iedere Drogist levert u De Witt's Nier- en Blaaspillen tegen 3/6 per doos, of 6/6 voor een, die 2½ maal zo groot is.

Bij eventueele moeilikheden in 't bekomen der echte De Witt's Nier- en Blaaspillen, met het blauwe lakzegel op de kurk, zendt dan 't bedrag der gewenste goederen aan E. C. de Witt & Co., Loopstr. 31, Kaapstad.

Tegen inzending van 3d. ontvangt u gratis monster.

Dit is geen geheimmiddel, de formule bevindt zich op elke doos, 'twelk een waarborg is voor zijn heilzame hoedanigheden.

SOUT.

Die welbekende Haagenstad Brandfort Sout te koop, gelewer op spoor Brandfort Stasie, O.V.S., als volg: Fijn Wit Tafel en Melkerij Sout teen 20/- per sak van (40) 5 lb. linne sakkies. Fijn Wit Huishoud Sout 10/6 per sak. No. 1 Skoon Suiwer Wit Veesout 5/6 per sak. No. 2 Veesout 5/- per sak, alleen van 203 lbs. Terme: K.O.A. of min 2½ pCt. vir kontant met order. Skrijf aan

J. P. DU TOIT,

Soutmaker,

P. K. Soutpan, via Brandfort, O.V.S.

Afrikaans
Hospitaal en Diakonessenhuis.

Dit private Hospitaal, dat in April 1912 werd geopend, is lieflijk gelegen in Sunnyside, een der fraaiste en gezondste gedeelten van Pretoria. Het is uitstekend ingericht, de eer om o.a. te verplegen mevr. J. O. H. Sluiter van Ermelo; wijlen Senator Wm. Buhrmann van Uitkomst, mevr. Jan F. E. Celliers, en mevr. Genl. Joubert van Pretoria; wijlen Hoofdrechter Lord de Villiers van Kaapstad; mevr. N. Smit van Bethal, en mevr. Breytenbach van Breyten.

Het Hospitaal staat onder de bekwame leiding van Zuster Hartog als Direktriese, bijgestaan door een staf van tweetalige verpleegsters. Een zorgvuldige en liefderijke verpleging in een huiselijke omgeving wordt aan alle patienten gewaarborgd. De drie Kerken van Transvaal zijn in het Bestuur vertegenwoordigd.

Verpleegkosten van af 10/- per dag, naar gelang van de klasse, waarin men verpleegd wil worden.

Voor opname wende men zich per brief of telegram tot de Direktriese, Walkerstraat 463, Pretoria. Telegram-adres: Ziekenhuis, Pretoria.

• LEES

deze wonderlike getuigschriften voor ZINKINGS, HOOFDPIJN, RHEUMATIEK en TANDPIJN, genezen door ZINK-PIJN SPECIFIC (Handelsmerk: Kloktoren).

Verkorte Getuigschriften:

De heer G. Kennedy, Haakschien, Gordonia, schrijf: Ik leed aan Zinkings van 1910 en onderging ik veel behandeling, insluitende 6 maanden in een hospitaal, en leed ik bq wylen zulke pijnen dat het leven mij ondragelik werd. In 915 beval iemand mij aan om ZINK-PIJN SPECIFIC (Kloktoren Merk) te gebruiken, doch ik gaf alle hoop op herstelling op. Later gebruikte ik een bottel van dit beroemde middel en ik werd gezond. Ik ben nu nog gezond. 12 Oktober 1921.

Een heer schreef uit Kaapstad als volgt: "In 1912 was ik genezend van Zinkings door ZINK-PIJN SPECIFIC (Kloktoren) na ik vele andere middels tevergeefs gebruik had. Ik kan het middel aan al mijne vrienden aanbevelen en maak altoos de volgende offer: "Als verlicting niet verkregen wordt waarborg ik voor de medicijn te betalen. Doch ik werd nog nooit gevraagd om zulks te doen. 20 Augustus 1921.

De hr. R. Buys, Donkerpoort, schrijft: "Ik heeft ondragelik gelijdt aan Rheumatiek en Tandpijn, en was 20 dagen in bed, niet wetende waar ik was van pijn. Ik probeer bijna alles om de pijn stil te maken, maar tevergeefs. Later probeer ik ZINK-PIJN SPECIFIC (Handelsmerk Kloktoren) en onmiddellik na de eerste dosis kreeg ik verlichting, en na de tweede dosis was ik hersteld."8 Dec., 1920.

ZINK-PIJN SPECIFIC (Handelsmerk Kloktoren) geeft verlichting in VIJF MINUTEN, en geneest dadelik Zinkings, Hoofdpijn, Tandpijn, Oorpijn, Aangezichtspijn, Rheumatiek, Jicht, Lumbago, Sciatica, Rugpijn, Influenza, Kouden, Zeer Keel, Koortsachtigheid, Vrouwens Pijnen, Malarial Koorts, Spaanse Griep, Gezichts Beroerte en ontelbare getal Pijnen, enz. Zie dat gij de Handelsmerk Kloktoren krijgt. Prijs 4/-., per post 4/6.

Eigenaars: GEZONDHEID MEDICIJN CIE., Apotekers, Adelaide, K.P.

„Het Juiste Middel."

Als zulks wordt door vele mensen van Beecham's Pillen geprobeerd en deze aanbevolen. Mensen die ze gebruikt en hun ongetwijfelde waarde bewezen hebben als medicijn voor spijsverterings moeilikheden. Er is een klank van waarheid over deze zuivere en krachtige uitdrukking, welke zeker indruk zal maken op iedereen die last heeft van slechte spijsvertering. Als Beecham's Pillen "Het juiste middel" zijn voor anderen, is het dan niet waarschijnlik dat ze ook goed voor U zijn? Waarom ze dan niet eens geprobeerd? Het zou zeker blijken dat een medicijn, dat in zovele gevallen een beslist sukses geweest is, waard is geprobeerd te worden. Beecham's Pillen werken eerst op de grote organen van het spijsverteringstelsel—maag, lever en darmen. Zij regelen de mag, geven een gezonde werking aan de lever en sporen de darmen geleidelik aan om hun belangrijk werk gemakkelik te volbrengen. Als U lijdt aan slechte spijsvertering is het juiste middel voor U

Beecham's Pillen

Overal te koop in doosjes, geprijsd 1/1½ (56 pillen) en 2/9 (168 pillen).

„Die Brandwag."

Waarbij ingesluit die Studenteblad **"Die Banier."**

GEILLUSTREERD TIJDSKRIF VIR DIE HUISGESIN.

Intekenprijs **20/-** per jaar (vooruitbetaalbaar). Schrijf vir 'n proefnummer aan

DIE BESTUURDER "DIE BRANDWAG,"
Bus 389,
Pretoria.

TWEE NIEUWE BOEKE

door

JOHANNA BRANDT,

is gepubliseerd op 7 Desember 1921.

(1) **"DIE NIEUWE WIJN"** (alleen in Afrikaans), 'n reeks van artiekels oor Spiritisme; Die Sektes; Die Vast-kuur; Die Afrikaanse Taal; en hoe "Harmony" in die hande van die Regering gekom het.

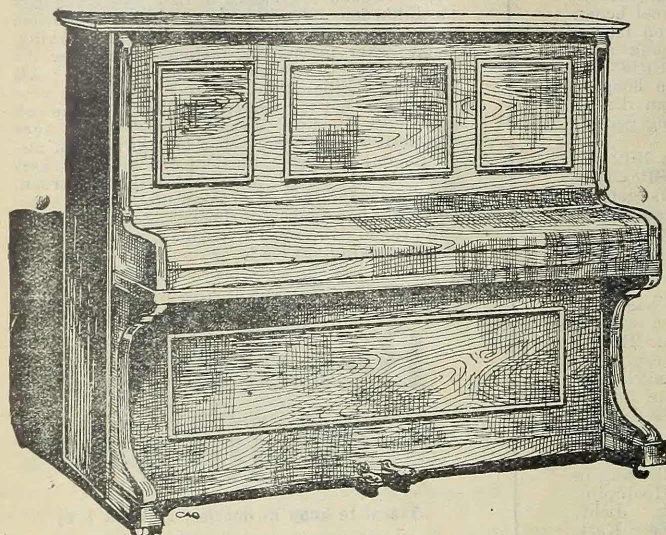
Prijs 5/-.

(2) **"THE FASTING BOOK"** (alleen in Engels), 'n belangrijke werk oor Die Wondere van die menselike liggaam.

Prijs 7/6.

Mevrouw JOHANNA BRANDT,
123, Jutastraat, JOHANNESBURG.

DEZE PRACHTIGE PIANO

Dadelik aan u geleverd voor

£10.

ONS AANBOD

Wij zijn specialiteitten in Europese Pianos. Bluthner Steinway, Forster en andere beroemde Duitse Pianos zijn in onze magazijnen.

Vandaag zijn duizende mensen in Zuidafrika eigenaars van Pianos en andere muziek instrumenten, welke zij van ons verkregen hebben op ons Gemaklike Afbetalings Systeem.

Bij betaling van £10 en uw belofte om de balans in geregelde maandelikse termijnen af te btalen, zullen wij dadelik deze prachtvolle piano bij u afleveren ongeëvenaard voor zuiwerheid van toon, pracht van aktie, ontwerp en bouw.

Het is 'n groot gemak om een Piano, Amerikaans Orgel, of Pianospeler te kunnen kopen, en om het volle gebruik van het instrument te hebben terwijl u het feitelik koopt. Wij leveren aan u op de eerste betaling. Schrijf vandaag om Katalogus D.

Alle soorten Muziek Instrumenten.

Amerikaanse Pijporgels, Guitaars, Mandolinen, enz.

R. MÜLLER,

91-93 Waterkant Straat.

Postbus 133. Tel. Adres: Rellum.

KAAPSTAD.

Stuur vandaag om Katalogus, welke u alles verteld aangaande ons Gemaklike Afbetaling Systeem, en u een lijst geeft van de artikelen die wij in voorraad hebben.

Van de werken van beroemde Komponisten tot de nieuwste zangstukken, wij hebben ze. Het zal u betalen om voor Katalogus D te schrijven.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

Voor 't plaatsen van **Advertentien,** schrijf aan de Uitgevers, **Bus, 389, Pretoria.**
Familieberichten 6d. per regel.
Voor staande advertentien voor lange termijn worden prijzen op aanvraag verstrekt.

Intekenprijs: **7/6 per jaargang** vooruitbetaalbaar.
Alle abonnementsgelden te zenden aan **de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**

No. 7. PRETORIA, 15 JANUARIE 1922. JAARGANG XIII.

WEES STERK.

Psalm 27 : 14.

Lezen Psalm 27. .

Zingen Gezang 160 : 1, 5, Gezang 22, Psalm 27 : 7.

Het is mij niet mogelik geweest op de avond van het Kerstfeest te preken over de zang der Engelen Lukas 2 : 14—"Vrede op aarde." Immers het is, als in de tijd van Jeremia: "men wacht naar vrede, maar er is niets goeds."

Er is geen vrede, nog in het staatkundige, nog in het volksleven, nog in het huis, nog in het hart.

Overal is onrust, tweedracht, zelfzucht, ontevredenheid. Er is ook geen uitzicht op vrede. De volken blijven woeden onder elkander: de mensen bestrijden elkander in de maatschappij, de man twist met de vrouw, de vrouw met de man, die kinders met de ouders: de wanorde wordt steeds groter, de verdeeldheid grijpt steeds meer om zich heen.

Het jaar achter ons is op alle levensgebied een jaar van bittere teleurstelling geweest, trots alle konferenties der mogendheden.

Zelfs in de christelike kerk is geen vrede, geen ware vrede. Ook in haar is onrust, beroering: zij heeft haar macht en invloed verloren: zij is inwendig verdeeld en verscheurd en daardoor krachteloos.

Te midden van al die woelingen beginnen wij het jaar 1922 en reeds op de eerste dag vinden wij, dat er geen vrede is. De jarenlangen twist tussen arbeid en kapitaal, een korten tijd door en in de oorlog tot zwijgen gebracht, is weer losgebroken en voorspelt nog groter ellende en onvrede.

De psalmdichter heeft geloofd en daarom was hij niet vervaard. Dit geloof, dit vertrouwen op Jehovah is de bron van zijn uitzicht in de toekomst.. Dit geloof houdt hem staande te midden van al die vijanden, is zijn steun onder al die verlatenheid. Kon hij maar weer eens komen tot, blijven in het huis des Heren: mocht daar maar weer eens de heerlikheid van de Here aanschouwen: mocht hij zich maar weer eens veilig voelen in de innigste gemeenschap met zijn God, dan was er voor hem geen gevaar, dan zou hij zingen, psalmzingen de Here. Dan waren die vijanden er niet meer voor hem, dan mochten allen hem verlaten, hij was niet verlaten want de God zijns heils was met hem.

Dit had hij geloofd! Hij zou het goede nog zien op de aarde en daarom was hij niet vergaan Hij stond vast met en in zijne Heer. Hij had het ondervonden: bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en daarom was hij niet vergaan.

Zo ik niet had geloofd! Dit ziet op het verledene. In al de druk is de psalmist blijven staan.

Uit die ondervinding put hij nu moed voor de toekomst.

Hij heeft geloofd—hij is blijven staan.

Hij blijft geloven—hij zal nu ook blijven staan. Alleenlik hij moet wachten op de Heer, zien uit naar Hem, want Hij is het licht, het heil voor allen die op Hem vertrouwen.

Meer nog: de op de Heer vertrouwende zal niet alleen blijven staan, hij is ook onbevreesd, ja sterk. Zijne sterkte is in de Here, die hemel en aarde gemaakt heeft. Niet bij hem zelven, niet bij de mens is uitkomst, maar wel bij de Here, die kracht geeft.

Wij zien om naar een helper, maar er is er geen. Wij vragen naar een leidsman, die het pad van vrede kan wijzen en doen opgaan, maar helaas, wij vinden zulk ene niet.

Wij worden bevreesd voor de toekomst en denken dat alles in een stort en slechts ruïne ons achter blijven.

Wij roepen en vragen: Wachter! wat is er van de nacht? Wachter! wat is er van de nacht?

Wij krijgen hetzelfde antwoord als de profeet: de wachter zegt: De morgenstond is gekomen en het is nog nacht.

Nu zijn er wel hier en daar mensen die zeggen, dat wij de dingen te donker zien, ja, die beweren, dat het nog al goed gaat en dat we vooruit komen, maar ook hier blijkt dikwijls, dat de wens is de vader van de gedachte en dat, wanneer gevraagd om gronden aan te tonen voor hun goede verwachtingen, zij blijken op drijfzand te hebben gebouwd.

Gelukkig voor ons, dat wij, die geloven toch niet in alles zonder goede vooruitzichten behoeven te zijn. Wij nemen onze Bijbel ter hand en lezen hoe er dikwijls donkere tijden zijn geweest, en hoe ook dan weer er toch een helper en redder is gekomen. Wij lezen psalm 27 en ook daar vinden wij hoe de dichter, David heeft ondervonden, hoe de bozen zijne vijanden tegen hem kwamen, om hem te verteren. Hoe hij eenzaam en verlaten was onder de mensen en er geen licht voor hem scheen. Toch werd hij onder dit alles niet moedeloos: hij behoefde niet te wandelen in een nacht: hij stond niet in drijfzand, hij was niet alleen, want de Here Jehovah was zijn licht en zijn heil!

Het is met dit geloofsvertrouwen, dat ook wij dit nieuwe jaar moeten beginnen.

Immers te midden van al de moeite, die wij in 1921 hebben gehad, hadden wij ook ondervindingen, dat bij de Here uitkomsten zijn tegen de dood.

Er zijn stormen geweest, zware stormen. Er is verlatenheid geweest: wij meenden alleen te staan. Er waren valse getuigen tegen ons opgestaan. De Heer heeft verhoord, als wij riepen. Hij was genadig en heeft ons geantwoord. Niet maar eens nu en dan: niet maar wanneer Hij lust had. Neen altijd, heerlik getrouw heeft Hij gelet op ons roepen en smeken.

Daarom zullen wij niet vergaan.

Zo kunnen wij ook sterk zijn. Wij zullen haar nodig hebben, die sterkte in de Heer. Ook voor ons zelven. Want waarlik te midden van deze woelige dagen, waarin profeten voorspellen, dat de oude wereld zal ondergaan: te midden van al de strijd door zelfzucht en hoogmoed ons aangedaan: te midden van al de aanvechtingen des bozen, worden wij ook dikwijls ontrust en vragen, zou de Heer het weten? Zoude Hij dit alles toelaten? Op die vraag is ook voor ons het antwoord: de Heer is mijn licht en mijn heil, voor wie zou ik vrezen.

Heer, kom gij ons te hulp en leer ons, hoe donker ook alles schijne, geloven, dat Gij regeert!

v.B.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Januarie 1921.

Waarde Neef Willem!

Deze brief begin ik met een gelukwens, en wel met de oude christelike wens: "veel heil en zegen voor het nieuwe jaar."

Aanleiding tot dit schrijven heb ik in het volgende bericht, dat ik vond in "De Burger" een paar weken geleden en u afschrijf, zoals ik het vond.

Het drankverbod in Amerika.—Het verslag, uitgebracht in het begin van Oktober, door twee leden van het Britse Parlement, die gedurende de afgelopen zomer in Amerika waren om de resultaten van het drankverbod te bestuderen luidde als volgt: "Afschaffing, zoals wij in Engeland geloven, dat zij in de Verenigde Staten bestaat, is niet te vinden; men heeft ons Amerika beschreven als 'n 'paradijs voor de drank-smokkelaars." De berichten uit verscheiden steden bevestigen dit oordeel: wat ondernomen werd met zoveel morele overtuiging, is geworden tot zedebederf, zie hier het resultaat! Schijn is 't en wat is gevaarliker dan schijn?

(Kan ook hier in Afrika.—Red.)

Terstond bij het lezen dacht ik aan de gelijkenis van de Here Jezus, die wij vinden in Mattheus 12 : 43-45 van de onreine geesten, de demonen. Eén is uitgegaan, maar hij komt terug in het schoongemaakte huis, niet alleen, maar met zeven andere demonen, bozer dan hij.

In het bovenstaande verslag horen wij dezelfde zaak. Men heeft in Amerika de boze geest van de drank uitgedreven, maar hij is wedergekomen met zeven anderen, bozer dan Hij: de drank is er uit, maar de smokkelhandel, onwettige verkoop van drank, met zijn listen, leugen, bedrog, woeker en wetsovertreding is er voor in de plaats gekomen. Ja, in het geheim wordt meer gedronken dan voorheen en meer vergift wordt in het li-

chaam gebracht, dat er lichaam en ziel bederft. Er zijn waarschijnlik minder openbare dronkaards, maar er zijn in de gevangenissen meer personen, die leven van wets overtreding. Terecht wordt gekonstateerd: "er is meer zedebederf."

De reden, waarom uw Oom, ook zeer twijfelmoedig tegenover deze Amerikaanse drankbestrijding stond en nog staat, is ook deze: het ene kwaad werd uitgedreven, andere komen daarvoor in de plaats.

Dezelfde ondervinding hebben wij opgedaan ook in de Transvaal. Algeheel drankverbod is gedekreteerd voor de naturellen (de blanken mogen zich dronken drinken, zoveel zij willen: zij staan immers hoger dan de naturel???) met dit gevolg:

De naturel drinkt meer dan vroeger: de naturel wordt door slechte drank vergitigd. De blanke, de smokkelaar, perst hem zijn geld af, de blanke overtreedt de wet.

De blanke (man en vrouw) vult de gevangenissen en wordt hoe langer zo meer gedemoraliseerd. Het zedebederf eet voort als een kanker in ons volksleven.

Het is met deze beweging, om in Z. Afrika, evenals in Amerika, algeheel drankverbod in te voeren, gegaan, evenals met zovele andere dingen, die uit de vreemde zijn overgewaaid. Zonder te letten op de oorzaken van die bewegingen, zonder kennis van de landsomstandigheden daar in Amerika, zonder zich rekenschap te geven van de gevolgen van het navolgen van die beweging daarginds—hebben enige welmenende, en naar wij geloven, christelik gezinde mannen, die leuze overgenomen en er propaganda voor gemaakt. Zeker zij menen het goed: zij ijveren zo zij denken voor een goede zaak, maar zij zijn gelijk aan die heren geneesmeesters, die ene ziekte niet bestrijden, maar wel de ziekte verschijnselen. Zij laten de oorzaken der ziekte voortbestaan en het bestrijden der verschijnselen brengt door het laten innemen van vergiften, andere gevaarlike ziekten in het lichaam.

Zij hebben drankgebruik, dronkenschap willen uitroeien, zij brengen zedebederf voort.

Immers dronkenschap is een van de verschijnselen, openbaringen der zonde, die de ganse mensheid heeft verdorven. Die openbaringen vertonen zich onder verschillende vormen, als dronkenschap, hoererij, moord, diefstal, leugen, gierigheid, en nu wil men ene van die verschijnselen wel bestrijden, omdat die misschien de afzichtelikste is en veel kwaad veroorzaakt, maar men vergeet dat men daarmede de zonde nog niet wegneemt. Integendeel door de andere zonden niet ook te bestrijden, laat men de zonde voortwoekeren in die andere vormen. Velen hebben een afkeer van dronkenschap, en zijn gierig: andere laten de gierigheid en zijn verkwistende overspelers, weer andere veroordelen de onttucht en zijn lasteraars en leugenaars.

Wil men de dronkenschap bestrijden en het drankgebruik uitroeien, dan moet men niet alleen deze zonde aantasten, maar alle zonden en door de prediking van het Evangelie, de mensen zoeken te brengen tot Christus, die hen tot waarachtige bekering brengen zal.

Tracht de zondaar te bekeren en gij zult hem van zijne zonde bekeren. Met wetten en staatsregelingen roeit men de zonde niet uit: zij mogen misschien de uitwendige verschijnselen enigzins beteugelen, maar inwendig blijft de zonde voortwoekeren.

De bestrijding van het drankgebruik, evenals die van de andere zonde moet aan de kerk van Christus overgelaten worden. Maar dan moeten ook de voorgangers in alles het voorbeeld geven. Een Christen, die in het openbaar tegen drank en wijn spreekt, maar in huis het gebruikt, is een huichelaar, zo wel als hij, die de gierigheid veroordeelt, en geen penning wil geven voor armen of kerk of zending, of zo goed als een die in het openbaar de waarheid aanbeveelt, maar in het geheim met allerlei draaierijen, knoeierijen en bedrog omgaat. Dat voorbeeld geven is het standpunt van Paulus, van Christus geweest en daardoor hebben zij de wereld overwonnen. De zonden door Paulus genoemd in 1 Korinthen 6 : 10 en die helaas zo welig voortwoekeren in onze dagen, zijn een vlek op de christelike volken van deze dagen, die alleen door een innige, waarachtige bekering kunnen worden weggenomen.

Misschien vraagt gij, of wij dan maar deze zonde moeten laten voortwoekeren: of wij dan niet de hulp van de overheid moeten inroepen: of wij dan maar moeten laten voortgaan, dat de mensen zich blijven bedrinken en zo zich zelven, en hunne familien in de diepste ellende storten. Dat gewis niet. Maar uw oom meent dat, wanner vele welmenende mensen deze uitheemse bewegingen hier zoeken in te voeren en daarvoor ijveren, zij in de lucht slaan en een doel najagen, dat zij nooit zullen bereiken.

Amerika is niet droog: in Amerika wordt meer drank gesmokkeld, dan er vroeger gebruikt wordt: de Amerikaan, die drinken wil kan drank

nog overal krijgen, wanneer hij slechts wil. De naturel is sedert de wet verbiedt, hem drank te verkopen minder sober dan vroeger. De invoer van sterke dránk is in Z. Afrika groter, dan dat er bier wordt gemaakt. Al kan de regering de dronkenschap niet doen ophouden, zij kan toch wel wat doen om dit kwaad te beteugelen.

Ik schrijf deze brief de 2e Januarie, welke een vankantie dag is. Alle kantoren, alle winkels zijn gesloten: alle werk staat stil: de wet gebiedt, dat de arbeider slechts acht uren mag werken: de ambtenaar werkt 6 of 7 uur; de drankplekken zijn open op die vakantiedagen en elke dag van 's morgens 9 tot twaalf uur 's nachts. Is dat niet de gekroonde dwaasheid? Brood kan men niet kopen: geneesmiddelen niet krijgen, maar wel drank. De werkman mag niet werken: de man die drank verkoopt, wel: de werkman, ledig zijnde, mag geld en huisgezin opofferen aan de drank.

Ik meen hier kan wetgeving tussenbeide treden en althans de gelegenheid tot dronkenschap verminderen.

Voor ditmaal genoeg over dit onderwerp, Neef.

Met hartelike groete,

Uw oom,

SAREL.

EIGENWILLIGE GODSDIENST.

Enige opmerkingen over Kolossensen 2 : 20-23.

De Apostel Paulus had in zijn arbeid voor het koninkrijk Gods te strijden met allerlei soorten van mensen, waarom hij dan ook aan de Thessalonisensen vraagt voor hem te bidden, opdat hij verlost worde van de ongeschikte en boze mensen.

Vooral gaven de christenen uit de Joden hem veel moeite. Zij waren nog al te veel doordrongen van de oude zuurdesem van eigengerechtigheid en het vasthouden aanuiterlike vormen van de godsdienst, tegen welk reeds deprofeten van vorige dagen te strijden gehad hadden.

De gelovigen verstonden allen nog lang niet genoeg, dat zij door Christus waren verlost van de heerschappij der wet, en dat zij zich niet behoefde te laten oordelen in het al of niet houden van de inzettingen der wet, en van mensen geboden.

Niet genoeg was de waarheid tot hen doorgedrongen reeds door Jezus gepredikt: te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, die geboden van menschen zijn (Matth. 15 : 9).

In Kolossensen 2 : 20 herinnert hij de gelovigen eerst hieraan, dat zij met Christus aan de wereld gestorven zijn en dus niet meer zich mogen laten belasten met allerlei inzettingen. Christus is aan de wet gestorven, dus vrij van de wet, en zo ook zij zijn, die met Hem gestorven zijn, dood voor de wet. Het spreekt vanzelf, dat Paulus hier niet op het oog heeft, de zedelik godsdienstige voorschriften der wet der 10 geboden, die als grondslag zijn van alle levensverhoudingen der mensen. Hij denkt hier aan de godsdienstige plechtigheden der oude bedeling, de voorschriften der uiterlike vormen, als vasten, reinigingen, onthouding van sommige dingen, het houden van feesten, waarin zowel het Heidendom als het Jodendom dikwijls meende de godsdienst te moeten zoeken. Hij duidt dit dan ook aan in vs. 21 n.l. raak niet, smaak niet en roer niet aan.

Wij kunnen onder deze woorden verstaan de uitwendige geboden b.v. geen vlees eten, dat aan de afgoden geofferd was, het niet aanraken van wat volgens de wet onrein was, het zich onthouden van wat de Jood Levitisch onrein maakte. Alle deze dingen waren mensen-inzettingen, geen geboden van God. Het dienen van god is niet in eten, in drinken, in kleding, of het zich onthouden daarvan.

Wie er deze godsdienst op na houdt schijnt nu wel vroom te zijn: schijnt ook wel nederig te zijn, omdat hij zijn lichaam aan allerlei dingen onderwerpt. Maar dit is niet meer dan schijn. De mens, die daaraan zich onderwerpt zoekt niet God te dienen, maar zoekt zich zelven te behagen, en een grote naam van vroomheid onder de mensen te verkrijgen.

Voor het ware geestelike leven hebben zij dan ook heel weinig waarde. Wie deze inzettingen volgen, zich daaraan onderwerpen geven zich zelven niet alleen over aan hoogmoedige eigenwilligheid, maar versmaden tevens de gaven Gods, aan de mensen geschonken, tot onderhoud des levens en tot verhoging van hun genot. Zulke mensen trekken de dienst Gods naar beneden, en dalen tot het stof en maken zich schuldig aan afgoderij,datishier,de aanbidding van eigen bedachte beelden, welke zij in plaats van God, die Geest is en geestelik wil gediend worden stellen.

Daarom keurt Paulus die eigenwillige Godsdienst af en wijst de Kolossensen op de hemelse dingen die zij te zoeken, te bedenken hebben (Hoofdst. 4 : 1-3).

Het wekt mogelik bij onze lezers bevreemdiging om in deze tijd te schrijven over dit woord van Paulus. Immers het schijnt of alle banden

zijn losgemaakt, alle vormen weggeworpen, en godsdienst ene zaak van het verledene is geworden. Laat ons eten en drinken schijnt het grote woord van onze tijd. En toch tegenover het heerlik Evangelie van Gods liefde en van de verzoening door Christus staan op, allerlei sekten en afdwalingen, waarin de mensen, en lang niet altijd de slechtsten hun godsdienst zoeken en bevrediging voor hun diepst verlangen menen te vinden. Naast deze stroomingen lopen andere, waarmede vele vromen zich laten voortdrijven, welke weer in uitwendige vormen van wat Paulus noemt: raakt niet, smaakt niet, roert niet aan, hun godsdienst zoeken.

Het is merkwaardig hoe onder meer in Z. Afrika in de chrstelke pers ook de nadruk wordt gelegd op onthoudng van allerlei dingen z.a. niet roken, niet drinken, niet dansen, niet Zondag reizen, niet, ja wat al niet doen. Aan allerlei uitwendige vormen van godsdienstigheid wordt een verbazende waarde toegedacht: aan kerkgaan, aan biduren, speciale diensten, bekeringen in samenkomsten luidruchtig beleden.

Men mene nu niet, dat wij dit schrijvend roken, drinken, dansen, Zondag reizen enz. goedkeuren, of kerkgaan, biduren, speciale diensten, bekeringen afkeuren. Wat wij met Paulus menen te moeten bestrijden is dat daaraan zo grote waarde gehecht wordt, alsof nu in deze dingen alleen de godsdienst bestaat.

Zij mogen vrucht zijn van echt, nederig, innig geestelik leven, maar het geestelik leven zijn zij niet. Ook de onbekeerde kan zich onthouden van deze uitwendigheden: de ongelovige even eens kan godsdienstige samenkomsten bijwonen. En bij al dit drijven ontbreekt helaas zo menigmaal de ware geest van Christus. Merkwaardig is dan ook hoe bij vele van die drijvers dezer uiterlike dingen ontbreekt, wat als oprechte godsdienst wordt beschreven. God vertient de munte en de dille en de komijn en gij laat na het zwaarste der wet, n.l. het oordeel, de barmhartigheid en het geloof." zoo roept Christus ook nog tot ons.

Wat wij nodig hebben is wat minder eigenwillige Godsdienst, waarin wij onszelven zoeken te behagen, waardoor wij bij andere de naam van vroomheid verkrijgen, maar waarbij wij vergeten, dat het zoeken der geestelike dingen, die boven zijn het ene nodige is.

Godsdienstigheid zelf gekozen, zelf gezocht, zelf gewild, is er genoeg, maar oprechte vreze des Heren, zich openbarend in stilheid, in nederigheid in zelfverlochening, in liefde hebben wij weinig. Laat ons ook nu van de Heer vragen, dat Hij ons dit zoeken, ja bedenken de dingen die boven zijn, lere opdat Hij verhoogd worde en het kruis van Christus weer tot een ware kracht worde.

v.B.

VAN ALLES EN NOG WAT.

XIII.

D.F.E.

Wij schrijven 1922. God heeft ons het leven gespaard en wij zijn een nieuwe tijdkring ingetreden. 1921 is voorbijgegaan en ligt met al zijn lief en leed achter ons. Wat de toekomst ons baren zal, weten wij niet. Maar dit weten wij, dat 1922 ons niets zal brengen, dat niet is naar Gods alwijze en genadige bepaling. En omdat wij hiervan verzekerd zijn, zien wij het nieuwe jaar niet met bezorgdheid maar met blijmoedigheid des harten tegemoet. De Here, die in Christus onze Vader is, regeert. Met blijmoedig, geloofsvertrouwen op Hem zetten wij onze kortstondige pelgrimsreize voort. Wij vrezen geen kwaad. Wij maken ons niet bezorgd over wat komen kan. Wij laten de toekomst in Gods Vaderhand. Uit die Vaderhand zullen wij van dag tot dag ons bescheiden deel ontvangen. En achter die Vaderhand klopt een liefhebbend Vaderhart. Waarom dan gezucht of geklaagd? Wij hebben ons laatste Ebenhaëzer nog niet opgericht—Gods trouw is onveranderlik. Ook in 1922 zullen wij bij elke voetstap een dankbaar Ebenhaëzer kunnen oprichten. Daarom:

"Komt! treên wij dan gemoedigd voort."

Wij wensen al onze lezers een gezegend Nieuw Jaar toe.

Moge 1922 ook voor onze kerk een voorspoedig jaar van bloei en vooruitgang wezen—dit zal al voor een groot deel het geval zijn, als elk lid zijn persoonlike verantwoordelikheid tegenover zijn kerk in het algemeen en zijn eigen gemeente in het biezonder gevoelt. Elkeen drage dit jaar zijn steentje bij tot de opbouw van zijn gemeente en kerk.

Laat ons maar dadelik beginnen—daar zijn gemeenten, die nog niet al haar bijdragen aan de Administrateur opgezonden hebben (ik heb daarover in mijn laatste stukje geschreven): mogen alle schulden voor zoverre mogelik dit jaar uitgedelgd worden!

Wij staan aan het begin van een nieuwe tijdkring. Gaarne hadden wij gezien, dat ons blad reeds dit jaar tweemaal per maand zou gaan ver-

schijnen. Dat kan nog niet—om de eenvoudige reden, dat het getal intekenaren op ons blad nog te gering is. Zullen de Brs. ouderlingen ons in hun respektievelike afdelingen niet willen helpen met de verspreiding van "De Hervormer." Ons kerkelik orgaan kan vooral op de stille boereplaatsen tot grote zegen zijn. Meerdere belangstelling in het welzijn van onze kerk. "Onbekend maakt onbemind"—wij moeten onze horizon uitbreiden en leren om verder te zien dan onze eigen gemeentelike grenzen. Wij moeten zien op de hoogte te komen met wat andere gemeenten doen. Wij moeten weten, wat in onze kerk gebeurt en door onze kerk gedaan wordt. Die verruiming van horizon verkrijgen wij door "De Hervormer." Wij moeten niet zelfvoldaan in ons eigen hoekje zitten. Onze blik moet zich uitstrekken verder dan onze eigen gemeentelike grenzen. Een band van liefde en saamhorigheid moet al onze gemeenten samenbinden: ons kerkblad zal die band daarstellen en versterken. Moge 1922 het aantal intekenaren op ons blad verdubbeld zien—dat zal gemakkelik gebeuren, als elke intekenaar er één, slechts één! intekenaar bij krijgt.

Onze Almanak is verschenen en reeds in veler hand. Het boekske, dat ieder jaar dikker wordt, kost slechts 1/-; maar is véél meer waard. De Almanak ontbreekt nog in vele huisgezinnen, wat erg jammer en te betreuren is. Bestel toch vóór het einde van de maand er een, als gij nog geen eksemplaar in bezit hebt. Vraag er een aan de ouderling van uw afdeling of aan uw predikant.

Wat ik hierboven geschreven heb over "De Hervormer" en de Almanak zal niet gelezen worden door de personen voor wie het in de eerste plaats bedoeld is. Daarom reken ik op onze ijverige ouderlingen om mee te helpen in de verspreiding van én "Hervormer" én Almanak. Komt Brs., wie zich hiervoor beijvert, dient zijn kerk en bevordert de verspreiding van goede lektuur. Bij gebrek aan geschikte lektuur lezen velen van onze mensen boeken van verdachte strekking, die allerlei sektariese bewegingen in de hand werken—iets wat gemakkelik tot op aanzienlike hoogte voorkomen kan worden.

Reken toch niet al te zeer op gehele nieuwe hoofdstukken in uw levensboek; wie weet, misschien zijt gij slechts weinige regels verwijderd van het beslissend woord: "Einde."

EN GOD SCHIEP DE MENS, MAN EN VROUW SCHIEP HIJ ZE.

(Vervolg)

Maar hoe is de verhouding dan geweest voor de mens zich aan de zonde overgaf?

Dit is af te leiden uit de volgende openbaring:

Ten eerste: uit de inhoud van de vloek over de verhouding van man en vrouw kunnen wij afleiden dat vóor die vloek de verhouding tussen hen het tegengestelde is geweest van wat de inhoud van de vloek is

Ten tweede geven zekere schriftuurplaatsen ons aan wat het huwelik behoort te zijn en zijn zal bij mensen die de zonde nalaten.

Ten derde leert de natuur ons nog in zekere gevoelens bij het ontstaan der liefde wat een goed huwlik wezen kan.

Nemen wij eerst het eerste punt.

Wanneer de vloek uitspreekt dat bij de vrouw hare begeerte zal zijn tot de man, zo blijkt hieruit dat voor dien vloek bij haar het tegengestelde aanwezig moet geweest zijn, het tegengestelde van begeerte. Wat is nu het tegengestelde van begeren? Het is niet de afwezigheid van begeren het niet begeren, het moet iets positiefs zijn dat tegen het begeren recht over staat. Zoals wij boven zagen betekent begeren een verlangen om te bezitten tot eigen genoegen, een zelfzuchtig verlangen om macht over iemand te verkrijgen. De tegenstelling van dit begeren is een verlangen om hem te kunnen helpen tot zijn geluk, zonder overmacht over hem en zonder zelfzuchtige bedoeling; te zijn zoals het Gods bedoeling is geweest, een hulpe tegenover hem. Dit te zijn zonder verlangen de eerste te zijn of hem te leiden naar eigen wil, niet hem te willen gebruiken, maar zichzelf vergetend, zichzelf op de achtergrond houdend, lief hebben zonder egoïstiese bijbedoelingen.

"En hij zal over u heerschappij hebben."

Wat is het tegengestelde van deze woorden? Heerschappij betekent overheersen door kracht. Zijn eigen wil steeds stellen boven die van dien, dien men overheerst; de eerste zijn, de hoogste zijn, bevelen en gehoorzaamheid afdwingen met geweld; zich laten dienen en gediend worden, de ander minder achten dan zichzelf en

aan zijn wil. Het tegengestelde van dit is zichzelf de minste achten, nederig zijn, geen gehoorzaamheid eisen maar zelf vrijwillig doen wat de ander wil, diens wensen inwilligen; niet zich laten dienen maar zelf dienen. Zo was de verhouding voor de zondeval. De vrouw nederig en liefhebbend vol verlangen de man ter hulpe te zijn. De

man nederig en liefhebbend vol verlangen de vrouw te dienen. Elkander beminnende, elk gewillig de laagste plaats in te nemen.

Beschouwen wij in verband hiermee punt twee namelik die uitspraken in de bijbel die ons een inzicht in het wezen van dit door God bedoelde huwlik geven.

Dikwijls wordt in de Schrift in de Openbaring van Johannes en in de Evangelieen en ook in de zendbrieven de vereniging van Jezus met de uitverkorenen in de hemel vergeleken bij een bruiloft. Uit deze vergelijking zoude wij dan kunnen afleiden, hoe de goede verhouding tussen man en vrouw zou zijn, wanneer wij inzien hoe de houding is van Christus tegenover Zijn verlosten en de houding van de gelovigen tegenover Hem. En dan zien wij dit, dat hoewel Hij de hoogste is en de eerste, Hij zich vernedert als de minste en als een die dient. Dat hoewel Hij bevelen geeft aan Zijn disipelen hier toch niet gesproken kan worden van heerschappij. Voor Zijn gemeente doet Jezus alles. Hij heeft haar lief, Hij werkt voor haar, bidt voor haar, strijdt voor haar, om haar te verlossen van zonde en verderf en van de Satan. Hij offert zich, Hij lijdt en wacht, maar Hij heerst niet. Hij straft niet en verdeelt niet, Hij gebruikt geen geweld tegen haar, dwingt geen gehoorzaamheid af, alleen vermaant Hij en leidt Hij en leert en noodt. En de gemeente ziet in Hem haar Heer en zij let op Zijn woorden en overdenkt Zijn verlangens, volgt als Hij voorgaat, komt als Hij roept, vertrouwt op Hem in gevaar en verlangt te komen in Zijn nabijheid. Zij gedraagt zich zoals Hij gaarne ziet en versiert zich met heiligmakingen om welgevallig te zijn in Zijn ogen.—Zo was de goede verhouding tussen man en vrouw. Hij werkende en wakende en strijdende voor haar. Zij hem inspirerend door haar dankaarheid en belonend door haar lieflikheid.

Het derde punt is de beluistering van de stem deze waarheid aangaande, die somstijds nog in het hart van de mens spreekt en hem leert van wat verloren is gegaan. Het schijnt ons toe dat bij kinderen een grotere ontvankelikheid is voor goddelike waarheden dan bij volwassenene en zo schijnt het ook of bij de jongeling en de jonge dochter wanneer voor het eerst de liefde in hun harten komt, die liefde dan zuiverder en meer in overeenstemming met de oorspronkelike van God gewilde liefde is—dan dit later het geval is. Bij het eerste ontwaken van de jonge liefde is het vaak alsof een poort geopend werd waardoor zij inzagen in een aards paradijs, dat voor hen ontsloten werd. Het is alsof hun beloofd wordt dat zij daar binnen zullen gaan. Zij weten vaak niet wanneer en hoe, maar het uitzicht verdwijnt van voor hun ogen en vervaagt uit hun gezicht. Het is alsof hen was gezegd: zo is het huwelik, een heerlikheid, een paradijs, gij kunt daar binnengaan, gij gaat binnen.—Als zij later zich die dingen te binnen halen weten zij dat de zonde die deur weer gesloten heeft. Maar zo lang zij die poort nog open zagen waren hun gevoelens voor elkaar beter dan het later geworden is. Toen was daar vertrouwen en liefde en een groot verlangen om veel voor de ander te kunnen zijn en te doen, te kunnen geven meer nog dan te kunnen ontvangen. Maar het duurt niet lang. Bij haar komt het begeren en bij hem de lust tot heerschappij en de goede verhouding is verstoord. Evenwel het is deze openbaring van huwliksgeluk die zovelen zien bij het eerste ontwaken der liefde die het mensdom als het beste in de liefde erkent. Aan die ogenblikken denkt de mens later met weemoed terug. Van die liefde hebben de dichters van alle eeuwen gezongen en hebben de schrijvers verhalen verdicht. Dat zijn de verhalen, die de volken van vroeger en nu, in hun brede geledingen hebben bekoord. In die geschiedenissen is de man een held die strijdt en lijdt voor zijn geliefde, en de vrouw is een heldin die lijdt en wacht en leeft voor haar man.

Dat is het huwlik zoals de mens gevoelt dat het wezen moet en zoals de Schrift ons te kennen geeft, een ideaal waar het christendom alleen ons toe brengen kan.

Doch er is nog een andere gedachte die wij moeten overdenken om te komen tot een volledige beschouwing van het christelik huwlik. Wij lezen dat aan Adam werk gegeven werd. Dat werk had zeker ten doel te komen tot een dieper begrip van Gods werk en Wezen. De christen is ook een werk gegeven en dat is te arbeiden in het koninkrijks Gods, het koninkrijk Gods in zichzelf en buiten zichzelf. Dit is het hoofddoel van de christen op aarde en daarin kunnen man en vrouw elkaar helpen en aanmoedigen. Zoals in alle takken van het samenleven van man en vrouw en waar de verhoudingen een goede en mooie, dat wil zeggen een ideale is, daar is de man degeen die werkt en zwoegt en plannen smeedt, die het gewicht en het moeilike en onaangename van alles draagt en de vrouw is degeen die hem de zware lasten lichter maakt door haar opbeuring, haar aanmoediging en troost. Voor hem de daad. In haar het lied dat tot daden aanvuurt. Voor hem het zware

werken. Van haar de muziek die zijn hart doet zingen en het werk tot een vreugd maakt. Voor hem het diepe denken en vorsen. Voor haar het ademloos luisteren naar wat hij gevonden heeft. Zo werken zij samen en zo ook werken zij samen in de wijngaard van het koninkrijk Gods. Hij denkt en worstelt en de rimpels van zwaar en boeizaam peinzen, van wanhoop en twijfel soms groeven zich in zijn gelaat. Haar vindt hij altijd kalm en hoopvol, met een gebed in het hart en een woord van troost op de lippen. Hij strijdt in de wereld onder de naam van Jezus Christus; hij werkt met dikwijls schijnbaar geen gevolgen; hij maakt vijanden, hij lijdt schade, hij komt in gevaar. Zij lijdt mee maar lijdt in stilte, en verdraagt ontberingen en onspoed zonder murmureringen en maakt het hem mogelik voort te gaan door hem onder de tegenspoed te wijzen op de kroon die hem wacht.

Als het huwlik zo wordt, opent zich opnieuw een poort, zoals men geopend zag in de tijd der jonge liefde, en men ziet opnieuw een paradijs dat voor ons geopend wordt maar het is nu geen aards paradijs, het is de hemelse heerlikheid. Dan wordt de vloek over Adam en Eva uitgesproken langzaam afgewenteld en immer meer treden zij als verlosten hand in hand verder op hun levenspad.

Ten slotte blijft nog over de gedachte aan de verhouding tussen man en vrouw wanneer men eenmaal ingegaan is in de hemelse zaligheid. Jezus leert dat daar het huwilk niet meer bestaat maar dat zij zijn als engelen Gods in de hemel. Dan is het huwlik ontbonden en bestaat niet meer. Het is eenmaal door God ontbonden. Het heeft dan zijn taak vervuld. Wat is dan die taak geweest? Toen God Adam geschapen had zeide de Here God: Het is niet goed dat de mens alleen zei, maar Hij zal hem een hulpe maken die als tegen hem over zei. Om hem te helpen in zijn werk op aarde en in de strijd des levens. Eenmaal aangeland in het hemelse Kanaän is die hulp niet meer van node. Het werk op aarde is volbracht, de strijd volstreden. Een nieuw leven begint waarin geen huwlik meer nodig is.

N.

Moenie die kommer en sorge van die lewe tot jou reisgenote maak op jou pelgrimstog nie.

Wieg en graf is maar deur 'n geringe tijdruimte van mekaar geskei.

STAND HOUDEN IN DE VERDRUKKING.

Rom. 12 : 13.

Zijt geduldig in de verdrukking. In het leven van Paulus blijkt dit woord een daad. Het is meer dan een vroom zinnetje uit een oppervlakkig gemoed, geboren als het werd uit moeilike ervaring en dappere strijd. Het kan een wegwijzer voor zieke en lijdende zijn.

Jawel, zegt iemand, dat is heel gemakkelik gezegd: "Wees maar geduldig, geduldig." Gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het kan wel zijn dat Paulus zonder morren, zonder ongeduld gedragen en geleden heeft. Maar mij ergert het wanneer men probeert mij op deze wijze vromelik te troosten.

En hij zegt het met bitterheid!

Heeft deze lastige patient helemaal ongelijk? Misschien zegt ge wel: "Die lastige patient ben ik.' Wat ik hierop te antwoorden heb is alleen. dat ik me uw ongeduld wel kan begrijpen, op gewoon menselik standpunt. Voor u met uw opvliegend temperament voor u met uw levendige, werkzame natuur is het ook al bizonder moeilik. En toch houd ook ik bij u aan: Zijt geduldig in de verdrukking. Er staat in het oorspronkelik: Houdt het uit, zet uw schouders er onder, wees standvastig! Is dat niet een woord van manlikheid, zo als wij het van Paulus gewoon zijn? Hij is niet een vertrooster op de manier van Jobs vrienden; hij heeft in zijn troost moederlike tederheid gepaard aan manlike kracht, waardoor hij een hart (zetel van moed, dapperheid) u onder den riem geeft. Paulus vertroosting is Christus-vertroosting, die niet verbittert, noch prikkelt.

Christus vertroosting is een geneeskrachtige plant bloeiend in de hemelhof, Paulus vertroosting is er een bloesem van. Jammer, dat vele zieken troosters geen andere troost te geven hebben, dan die van eigen onverstandigheid en ongevoeligheid. Ze spreken over ziekte en lijden, gelijk een blinde over kleuren. En precies zo omtrent de bron van kracht en de fontein van heil, waarvan zij geen ervaring hebben, al laten zij een wervelwind van teksten om u henen dwarrelen, terwijl zij u zo moe, zo doodmoe maken met hun lange bezoeken (of zo ge wilt bezoekingen) in veelheid van woorden. Een blinde kan misschien voortreffelik over kleuren redeneren, hij kan u vertellen wat hij in blindenschrift gelezen heeft, napraten wat hij van horen-zeggen heeft. Maar inderdaad weet hij geen kleur te onderscheiden. Kleur is voor hem altijd kleurloos. Hij is vreemdeling in het rijk der kleuren. In dit geval: in dat der veelkleurige troost.

Ik hoop dat gij van dit soort blinde vertroosters geen last zult hebben. Anders wordt uw geduld, uw lijdzaamheid wel heel zwaar op de proef gesteld! Beroep u maar evenals Job van de valse troost op de ware troost, van de mensen op God.

"Wij zijn"—las ik ergens—"aan ieder, die ons komt bezoeken overgeleverd; wij zijn het slachtoffer."

En David wist wel wat hij in ander verband, zeide: "het is mij beter in de hand des Heeren dan in de handen der menschen te vallen." Daarentegen welk een o ja gewoon-menselike troost, maar hoe verkwikkend, hoe goed: een hartelike handdruk van mee-leven, een blik van meevoelen, een zacht, maar met overtuiging gesproken woord van mee-lijden—is dat niet als een groet uit de hemel van een sympathiek hart?

Maar niet altijd is het de schuld van de vertrooster wanneer de zieke ongetroost blijft.

Om iets aan een waardevol schilderstuk te hebben, moet men gevoelig, ontvanklik zijn voor de harmonie der kleuren, is het nodig dat men zijn hart er op zet, zijn ziel er aan geeft. Zo met muziek en poesië. Men moet er aanleg voor hebben. En dan in de tweede plaats: de sluimerende aanleg moet worden ontwikkeld. Zo is het ook met Godsdienst. Om iets aan Gods troost te hebben, er de heerlikheid van de door-leven moet gij er aanleg voor hebben. Nu is deze aanleg n i e t kwestieus; ze is er, gelijk ze reeds was bij de geboorte, in alle mensen. Anima naturaliter Christiana (Tertullianus). De mensenziel is van nature Christinne, d.i. zij behoort bij Christus en is op Christus aangelegd. De vraag is nu maar: kweekt ge die godsdienstige aanleg aan? of verstikt gij ze? Onderhoudt gij het godsdienstig vuur óf laat ge het uitgaan? "Als er geen hout is, gaat het vuur uit." (Spr. 26 : 20). Gelukkig als het twistvuur uitgaat bij gebrek aan hout! Maar o, hoe ongelukkig als het vuur van Godsvrucht uitdooft, bij gebrek aan voedsel!

Om nog een beeld te gebruiken aan de Schrift ontleent: Wee, wie zijn geweten toeschroeit als met een brandijzer!" hij zal de schouders ophalen ook onder de meest fijngevoelige, meest tedere, meest krachtige troost, die van Gods wege tot hem komt. Hij zal de klankbodem van zijn hart bederven door cynisme en zwartgalligheid en evenmin als enig ander zal het woord "zijt geduldig in de verdrukking," in zijn hart weerklank vinden.

Zijt geduldig in de verdrukking.

Gemakkeliker gezegd dan gedaan? Ja, waarlik het is geen kleinigheid om niet te wijken, niet te bezwijken tegenover de overmacht van de nood van het leven. Maar sterker dan uw God is de nood toch niet! Wacht en bid. Bid en draagt. Draag en duld. Geloof word niet beschaamd. Waar een wil is, is een weg. Daar zorgt God voor een weg.

Maar bewandel dan ook dien weg, welke voert tot geduldig lijden, moedig strijden, tot die volledige o v e r g a v e welke o v e r w i n n i n g is. Alle verkeerde middelen moet ge onvoorwaardelik van de hand wijzen. Geloof dat God met u in het bizonder bezig is.

Zie maar op de oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, die het kruis heeft verdragen met moedig geduld en geduldigen moed. Om voor het gevecht gereed te zijn, zal een verstandig legerbevelhebber alles vermijden wat de veerkracht zijner troepen zou kunnen schaden. Doet gij ook alzo. Er zijn tal van dingen, die voor u in dezen slechts lapmiddeltjes zijn. Nadelige invloeden voor uw geestelik weerstandsvermogen. Het gebruik van opium voert voor een tijd u uit een land van tegenspoed en kruis in een paradijs van wondere droomen, maar is die roes voorbij dan is de lijder een des te gemakkeliker prooi van moedeloosheid, ontevredenheid, ten slotte van waansin.

In de leer van Buddha neemt de verdoving een een voorname plaats in. Ze is een der wegen tot verlossing. Men moet dan door een eigenaardige geestelike spanning of ook ontspanning naar zijn recept, in een soort van vergetelheid raken, een toestand van verdoving.

Het omgekeerde van Paulus voorschrift. Buddha zegt: ontvlucht u zelf en uw leed. Paulus zegt: houd stand, grijp u zelf aan, maak u op ter overwinning!

Verdoving, van welke aard ook ondermijnt de veerkracht van de ziel. De vraag is trouwens niet: hoe ontvlucht ik de verdrukking, maar hoe zal ik haar onder de knie krijgen?

Het is Gods wil dat ge lijden leert omzetten in heerlikheid. De lastige metgesel, van wien ge u hadt willen bevrijden lijkt een gids ten leven. In lijden komt God tot u als een tegenstander, maar het einde der worsteling is het opgaan van de dageraad! Een nieuwe naam! Een nieuwe zegen!

Alle middelen die u slechts afleiden, geven voor een ogenblik verlichting, maar ge loopt groot gevaar u te laten afleiden van de vraag: Wat heeft God mij te zeggen?

Van de verkeerde middelen moet gij de toevlucht nemen tot de alleen ware middelen. Geloof dat God met u bezig is! Hij kastijdt u zoals een vader zijn zoon, niet omdat Hij u n i e t lief heeft, maar omdat Hij u lief heeft. In Zijn hand een

weegschaal. Op de ene schaal uw weerstandsvermogen op de andere: uw leed. De tweede schijnt het te winnen. Maar uw weerstandsvermogen neemt aanmerkelik toe door het gewicht van krachtig en manlik geloof. En het krachtigste geloof is altijd het meest eenvoudige, kinderlike: Heldengeest in kinderlik gemoed. De held David die zijn tienduizende verslaat in de gestalte van een herdersknaap! Als Patioclus de held van het oude Griekenland Achilles om diens wapenrusting smeekt, is zijn houding die van een kind, dat zich tegen moeders kleed aanvleit. (Flias II:16, 814.)

Geen geloofsheld zal zich schamen jegens God een kind te zijn. Hoe meer hij held is, hoe meer hij kind is. Een kind dat zich verbergt in het gewaad van Gods Vaderlike trouw, smeekend om Zijn wapenrusting. En straks in die wapenrusting heldhaftig de zege behaalt! Wees geduldig in de verdrukking. Houd stand! Ziende op de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs Jezus Christus.

Geeft niet reeds het noemen van dien naam rust? En is rust niet kracht, gelijk onrust verspilling van kracht? Jezus neemt het wanhopige uit uw leed weg. Niet door de strijd weg te nemen of te verminderen. De strijd blijft dezelfde. Maar door Zijn verzekering van de zekerheid der overwinning, verandert nu de strijd van karakter. Voor de toeschouwer is de strijd dezelfde gebleven, maar voor u heeft alles een ander aspect gekregen. Over de bitterheid van de strijd ziet ge ver heen. In uw oog weerkaatst iets van de glans der overwinning. En in uw hart trilt de echo na van de psalm toon uit het levenslied van hem die u aanmoedigt, gelijk een opperbevelhebber zijn soldaten, om moedig stand te houden: "het lijden van den tegenwoordigen tijd is niet te waardeeren bij de heerlijkheid, die ons zal geopenbaard worden!' Ziende op Jezus! Met lijdzaamheid uw loopbaan lopen. Om de vreugde, die ook u is voorgesteld, het kruis verdragen en de schande verachten. Zo gaat het achter Hem, met Hem, in Hem, door Hem, de overwinning op het lijden tegemoet. Kans van nederlaag lijden is dan volstrekt uitgesloten. Wij zullen, wij mogen overwinnen, want Hij heeft overwonnen.

Met Jezus kunnen wij het uithouden!

Alléén met Jezus, kunnen wij het uithouden!

Het moeilike blijkt nu mogelik: geduldig te zijn, altijd geduldig te zijn.

G.E.A.

PREEKBEURTEN.

Ds. Jac. van Belkum.

22 Januarie te Ermelo.
29 Januarie te Trichardts.
5 Februarie te Chrissiesmeer.

TE HEIDELBERG.

5 Februarie, Ds. G. .E Alers van Germiston. Dienstdoende ouderling Br. I. B. Bierman, diaken Br. C. J. Marais.

19 Februarie, Ds. J. J. Prinsloo van Krugersdorp. Dienstdoende ouderling Br. D. J. Strijdom, diaken Br. O. A. Strijdom.

Ds. J. J. Prinsloo.

14 en 15 Januarie, Nachtmaal te Volksrust.
21 en 22 Januarie, Nachtmaal te Standerton.
28 en 29 Januarie, Nachtmaal te Memel.
5 Februarie, Dienst te Krugersdorp.
12 Feruarie, Buitendienst.
19 Februarie, Dienst te Heidelberg.
26 Februarie, Buitendienst.

Ds. J. S. Strijdom.

Zondag, 22 Januarie, Br. ouderling J. T. Martins.

Zondag, 29 Januarie, Br. ouderling J. A. du Toit.

Zondag, 5 Februarie, Ds. J. S. Strijdom (Doop).

Zondag, 12 Februarie, Br. ouderling J. T. Martins.

Zondag, 19 Feruarie, Br ouderling P. Fouché.

Zondag, 26 Februarie, Br. ouderling J. Th. Martins.

PERSOONLIK.

Ds. A. J. Barger van Middelburg heeft een beroep ontvangen naar de gemeente Marico (Zeerust).

KORRESPONDENTIE.

Ouders van de Nederduits Hervormde kerk, die plan hebben om hunne zoons of dochters naar de scholen te Heidelberg te zenden, worden in hun eigen belang verzocht voor logies aanzoek te doen bij Ds. Jac. van Belkum. Zij worden dan geplaatst bij leden onzer kerk en staan onder toezicht van de leraar en kerkeraad.

Men schrijve spoedig om inlichtengen.

UIT EEN BRIEF VAN Ds. L. E. BRANDT.

Aan boord de Affron,
1 November 1921.

Nadat ik mijn vorigen brief gepost had, zijn wij die middag tegen 5 uur door de straat Bab el Mandeb gegaan. Dat is eene heel nauwe opening, de ingang van de Roode Zee. In het midden ligt een eiland Perim, dat door de Engelschen bezet is en waar zij met kanonnen den ingang beheerschen. Deze straat wordt genoemd de "Poort der Hel" omdat als men van het zuiden komt en den warmen Noorden wind tegenkomt het is alsof men in een oven invaart. Wij hebben dien dag heel langzaam gestoomd om niet in den nacht te Djibouti aan te komen en dat was ook heel goed.

Woensdag morgen was ik heel vroeg op, toen het nauweliks licht was; wij hadden den geheelen nacht vrij dicht langs de kust gevaren en 's morgens vroeg waren er mooie bergen naast ons. Tegen half zes kwam een loods aan boord, die ons in de haven bracht, of liever in de reede, want het water is te ondiep voor de groote schepen om dicht bij het land te komen, en men moet met een roeibootje naar het land gebracht worden.

De ochtend was buitengewoon prachtig. Venus en een andere ster stonden vlak bij elkaar, voordat de zon opkwam, en de zee was opaal groen en de bergen overtogen met een dunne waas, waardoor zij bij het opkomen van de zon een licht paarsroode kleur kregen, waar tegen een enkel wit zeil afstak; het was onbeschrijfelik mooi.

Wij moesten kolen innemen en dus ging tegen 8.30 de meeste passagiers aan land. Het was daar natuurlik veel warmer, dan op het schip maar het is de moeite waard aan land te gaan. Djibouti is een klein dorp maar met flinke straten en mooie gebouwen, en er is ook een naturellen buurt, waar het er vuil en slecht uitziet, maar het interessante is een markt, waar kamelen, ezels en schapen en bokken en ook enkele runderen waren. De kamelen vooral waren beladen met allerleie meestal bundeltjes brandhout, die zeker duur verkocht kunnen worden, omdat er rondom de stad geen bomen groeien. De mensen zitten tussen hun dieren en hebben heel kleine tentjes of schermpjes opgeslagen tegen de hitte van de zon. Er zijn hier ook veel bedelaars en veel blinden en zieken en toen wij later in den middag weer daar kwamen lagen overal mensen en kinderen zomaar op den grond te slapen in allerlei houdingen. De stijl van de huizen is overal, waar het tenminste een huis genoemd kan worden, zooals in oosterse landen met platte daken en Moorsche bogen en gaanderijen. Wij aten in een goed hotel, waar wij bestormd werden door kinderen, die briefkaarten en waaiers te verkopen hadden en die nu en dan door een politie man eruit gejaagd werden, maar zodra als hij zijn rug gekeerd had, weer allemaal terug kwamen. Ze hadden ook een soort van wortel, die de mensen daar gebruiken om hun tanden schoon te maken. Het eind word gekoud tot het een soort van borsteltje maakt en dan poetsen zij daarmee hun tanden die dan ook hagelwit worden. Tegen vier uur gingen wij weer aan boord en tegen zes uur vertrok het schip weer. De zon ging prachtig onder, maar het was niet zoo mooi als toen zij opkwam. Na de warmte aan land was het heerlik koel op zee.

Eenige passagiers verlieten het schip en hun plaats werd door andere nieuwe ingenomen, zoodat wij toch weer vol zijn.

Toen ik Vrijdag morgen weer voor zonop op dek was zag ik een eigenaardig verschijnsel: de maan stond vrij hoog aan den hemel en recht daar onder een tamelik grote ster en recht daaronder weer Venus in al haar pracht. Ik hoorde later van de scheepsofficieren dat die ander ster Spika was de grootste ster uit het beeld van de maagd (A. Virginis). Den helen dag voeren wij langs de kust en tegen den avond gingen wij om de Kaap Gardafui: hier waren ook enige eigenaardige dingen te zien. Voordat wij aan den hoek kwamen, merkten wij vele vissen, vooral haaien op en iets verder waren er stromingen in de zee alsof er een sterke stroom in het Zuiden opkwam die om den hoek wieligen maakten. Zooals gewoonlik waar zulke stromingen zijn, die tegenelkaar ingaan waren ook hier duisende vissen en daar maakten natuurlik de haaien jacht op en telkens zagen wij grote vissen uit het water opspringen, blijkbaar om weg te komen van de haaien, maar er waren zes bootjes met vissers, die juist op de plaatsen waar de meeste vissen waren, rondvaarden om te vangen wat zij konden; wij konden met verrekijkers zien hoe altijd een man rechtop stond voorin de boot, die dan zeker met een speer de vissen trachte te vangen, terwijl de anderen hem voortroeiden. Aan de kust konden wij kleine dorpen van Bedoeieenen zien bestaande uit een door elkander gelegen hoop tenten met een of twee huizen in de midden, die huisen waren zeker hun Moskees en daar er rondom die plaatsen niets geen plantengroei te zien was, bestaan die mensen zeker van vis vangst alleen. Even voor zonsondergang draaiden wij met een scherpe bocht om de Kaap en toen wij een eindje er omheen waren,

leek de Kaap zelf duidelik op een grote leeuw, die op zijn voorpoten rustend, lag te kijken over de zee in Oostelik richting, het was werkelik zeer indrukwekkend zo duidelik als het was. De Afrikaanse, leeuw die als een schildwacht waakt over het donkere werelddeel.

Helemaal om den hoek heen is er een bocht en dan komt er weer een berg uit. In deze bocht lag een schip dat blijkbaar gestrand was en dat brandde. De passagiers waren zeer opgewonden, omdat het bekend is dat vroeger een schipbreuk op deze kusten een zekeren dood betekende, want als iemand aan de golven ontkwam werd hij door de Bedouienen (naturellen) op de gruwelijkste manier verminkt en omgebracht en alles wat nog te halen was, werd geroofd.

Aangezien er geen teeken van leven was in de buurt moesten wij wel denken dat het schip misschien in brand geraakt was en door de bemanning met opzet daar op het strand gezet, en dat de mensen reeds door een ander schip gered en meegenomen waren, met onze verrekijker konden wij zien, dat al het houtwerk, bijvoorbeeld van den brug verbrand was en er kwam nog steeds rook uit het voorschip. Even verder was er een vooruitstekende rotspunt, die mij veel deed denken aan de hoge kastelen op de bergen langs den Rijn in Duitsland.

Vannacht zijn wij over den evenaaar gegaan. Gisteren was er sprake van dat wij een bezoek van Neptunus zouden krijgen. Maar vandaag schijnt het dat hij te veel te doen heeft op andere schepen en ons niet zal kunnen bezoeken.

Mombassa 3 November 1921. Gisteren middag alhier veilig aangekomen. Vanmiddag vertrek ik naar Eldoret.

AVONDMAALSVIERING VENTERSDORP.

Het Heilig Avondmaal des Heren werd door de gemeente gevierd op 24 en 25 Desember l.l. Ds. Erasmus nam alle vijf diensten waar en legde in al de preken grote en ernstige nadruk op verootmoediging en reiniging des harten. Menigeen zat aan de Dis des Heren met een gebroken hart en een verslagen geest.

De opkomst was onder de omstandigheden bevredigend.

Op 15 Febr. e.k. wordt een algemene verkoping van vee en produkten gehouden tot delging van de schuld, welke er nog op de nieuwe pastorie rust. De gemeente tone nu ook weer haar gewone hartelike samenwerking!

Br. H. van Graan is tot diaken verkozen.

Op Oudejaarsnacht om half twaalf hield Ds. Erasmus een indrukwekkende dienst in de kerk, die bijna geheel gevuld was. Het tekstwoord was: "Het einde is er; het einde is gekomen" (Ez. 7). Plechtig was het om voor de laatste maal in het oude jaar de kerklokstonen in de stille nacht over het dorp te horen ruisen. Het was alsof daarin de stemme van Gods nederbuigende zondaarsliefde voor de laatste maal in het oude jaar beluisterd werd. Stil keerde men onder liefelik stargeflonker huiswaarts—de nieuwe tijdkring was ingetreden: in Gods Naam, aan Gods Vaderhand.

NACHTMAAL TE RUSTENBURG.

Op verzoek van de kerkeraad werd 7 en 8 Januari hier het Nachtmaal gehouden door Prof. Dr. Engelbrecht, terwijl ook onze oudste leraar, Ds. Jac. van Belkum, die voor dertig jaren zijn werk in Transvaal hier begon ook tegenwoordig was, als lid van de Kommissie der algemene kerkvergadering.

De opkomst was bevredigend.

Prof. Dr. Engelbrecht hield de voorbereidingsdienst, sprekend over Klaagliederen 5 : 8 en noemde als knechten, die over ons heersten, het geld, de wetenschap, de wereldzin. Wij moesten hun juk afwerpen. De Avondmaalspreek werd gehouden door Ds. van Belkum naar aanleiding van Psalm 27 : 14, de Dankzegging door Dr. Engelbrecht over Matth. 12 : 38, en zeide, dat b.v. de sekte der Wederdopers, der Apostoliese Broeders en anderen hun oorsprong hadden in datzelde ongeloof der phariseeën, dat men tekenen uit de hemel begeerde, die toch niet gegeven werden, omdat geloof de grondslag was en moest zijn voor het geestelik leven. Ds. van Belkum preekte 's avonds over Rom. 13 : 12 en trachtte ons wakker te maken uit de slaap der zonde en der zelfzucht.

Zaterdagavond in de gemeente-vergadering werd de kerkeraad opdracht gegeven om te beroepen. Wel waren er enkelen, die omdat er schuld was op de kerk, eerst die schuld betaald wilden hebben, maar de overgrote meerderheid meende, dat, als er een leraar was, de schuld beter zou worden afgedaan. Zondagavond heeft de kerkeraad dan ook met algemene stemmen Ds. J. J. Prinsloo van Krugersdorp beroepen, ofschoon ook hier enkele broeders meende, dat de beroeping moest worden uitgesteld.

De kerkeraad verwacht en hoopt vurig, dat Ds. J. J. Prinsloo deze beroeping zal aannemen.

NACHTMAAL TE HEIDELBERG.

Als naar vroegere gewoonte hadden wij de 25 December ons Nachtmaal. Ook nu weer is het duidelik geworden, dat misschien ook wel tengevolge van de Dingaansdag en van het Nieuwjaar, dit Nachtmaal niet een grote plaats inneemt in het kerkelik leven van alle gemeenten in Z.Afrika. Wij horen dan ook alle leraars en kerkraden klagen over de onbevredigende deelneming aan dit Nachtmaal.

Wij hadden nog wel in ons midden Ds. A. J. Barger van Middelburg om onze leraar te helpen. De gemeente heeft van zijne prediking zeer genoten. Zij was ernstig, degelik en beslist Evangelies. Vooral zijn preek over Lucas 1 : 38, "zie de dienstmaagd des Heren mij geschiede naar Uw woord heeft diepe indruk gemaakt, evenals die over Luc. 2: :4. Wij waren verheugd hem in ons midden te hebben en hem te mogen horen.

In verband met dit verslag, wijzen wij op een stuk dat ook in dit Nummer voorkomt over "kerkbezoek". 't Kan niet worden ontkend, dat zwakke opkomst bij Nachtmaalsviering wijst op gebrekkig geestelik leven, al willen we graag in aanmerking nemen, dat ook de zware drukkende tijden grote invloed ten kwade uitoefenen. De gemeente moet echter leren verstaan, dat ook kwade dagen nodig zijn en dat zij haar tot de Hemelse Vader moeten brengen bij wie alleen hulpe in nood is te verkrijgen.

Het politieke gedoe, waarmede velen, ook onder de kerkeraadsleden, hun tijd vermorsen, zal ons uit de ellende niet redden: veeleer zal zij er ons nog dieper in storten. Maar de zwakke opkomst bij het Nachtmaal is ook te wijten, dat in de Transvaal gemeend wordt, dat de godsdienstoefeningen goed worden bijgewoond, wanneer de gemeente betrekkelik goed naar het Nachtmaal komt. Op de vraag bij de kerkvisitatie: komt de gemeente geregeld ter kerk is meestal het antwoord: Ja, bij Nachtmaal d.w.z. Zondags niet. Het woord in de brief aan de Hebreeën: "Laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet nalaten" staat voor velen niet geschreven. Merkwaardig is b.v. dat langs de Rand, waar geregeld zondagse samenkomsten worden gehouden en goed bijgewoond, het kerkelik en geestelik leven toeneemt, terwijl het in de andere gemeenten behalve Potchefstroom, schijnt af te nemen. Geen wonder, waar niet gezaaid wordt, of niet gezaaid kan worden, kan ook geen vrucht verwacht worden. De prediking des Woords is ook nu nog het enige middel om verandering te brengen, maar dan moeten er ook hoorders zijn, aan wie het gebracht worden kan. Mogen we hierin ook een opleving zien omdat de tijden zwaar zijn, waarin men zijn toevlucht neemt tot de Heer.

KORT BEGRIP

der Christelike Religie, voor hen, die zich willen begeven tot des Heren Avondmaal.

(Vervolg).

41. **Vraag:** Waar vergadert Hij deze kerk?

Antwoord: Daar men Gods Woord recht predikt en de heilige Sakramenten bedient, naar de instelling van Christus.

Efeze 2: 20. Gebouwd op het fondament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen.

Hand. 2 : 22. En zij waren volhardende in de leer der apostelen en in de gemeenschap en in de breking des broods en in de gebeden.

Verklaring: In onze dagen mogen wij ons zeker wel ernstig afvragen: waar vinden wij de ware Kerk des Heren? Men hoort en ziet van zoveel verschillende kerken en kerkjes, sekten en nieuwe geloven, dat een eenvoudige ziel in verwarring zou kunnen komen. Deze kerken en sekten dragen verschillende namen, maar alle zeggen zij, dat zij de beste kerk zijn, of ten minste even goed als de andere kerken.

De naam van een kerk is natuurlik niet het voornaamste. Om te weten of een kerk behoort tot de ware Kerk van Christus moeten wij letten op verschillende kentekenen.

Het eerste kenteken is of men Gods Woord recht predikt, dat is of men het volle Evangelie volgens de Heilige Schrift aan de gemeente brengt. Waar men gedeelten van Gods Woord niet erkent of geheel verkeerd uitlegt, zodat men afwijkende leringen verkondigt, die in strijd zijn met het Evangelie, daar heeft men niet de ware Kerk van Christus.

Een tweede kenteken is, hoe men de heilige sakramenten bedient, n.l. de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal.

Als men dit doet op de wijze zoals de Heer Jezus deze sakramenten heeft ingesteld, dan heeft men de ware Kerk.

In de Rooms Katholieke Kerk heeft men b.v. een wonderlike opvatting van het Avondmaal. Deze kerk leert dat het brood en de wijn verandert in het lichaam en bloed van Jezus Christus. Dit is natuurlik geheel in strijd met de bedoeling van de Heer Jezus, waar Hij leert, dat wij dit brood en

deze wijn moeten gebruiken als een gedachtenis en aandenken aan zijn gebroken lichaam en vergoten bloed.

Alle kerken, in welk land zij ook zijn en welke taal er ook wordt gesproken, waar Gods Woord recht wordt gepredikt en de heilige sakramenten op de juiste wijze worden bediend, behoren tot de ware Kerk van Christus.

42. **Vraag:** Welke weldaden doet God aan deze gemeente?

Antwoord: Hij schenkt haar vergeving der zonden, de wederopstanding des vleeses en het eeuwige leven.

Efeze 1: 7. In Welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, namelik de vergeving der misdaden, naar de rijkdom zijner genade.

Filip. 3: 21. Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelve gelijkvormig worde aan zijn heerlik lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen zichzelven kan onderwerpen.

1 Joh. 2: 25. En dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft, namelik het eeuwige leven.

Verklaring: De drie laatste artikelen van de twaalf Artikelen des algemene Christelike Geloofs luiden: "Ik geloof de vergeving der zonden, wederopstanding des vleeses en een eeuwig leven." Deze zijn de drie weldaden, die God aan de ware Kerk van Christus bewijst.

Allereerst dus de **vergeving der zonden.** Geen mens kan zichzelf of een ander de zonden vergeven. Ook de Kerk en hare dienaren kunnen dit niet. De Kerk kan alleen de vergeving der zonden aan de gelovigen verkondigen. God alleen kan de zonden vergeven.

Want alle zonden, ook die tegen mensen, zijn tegen God bedreven, omdat zonden niets anders zijn dan overtredingen van Gods wet.

Als David zijn grote zonde met Bathseba begaan heeft, (2 Sam. 11) belijdt hij voor God: "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in Uwe ogen (Ps. 51: 6).

Deze vergeving, die God ons uit genade schenkt ter wille van het verzoenend lijden en sterven van Jezus Christus moet **geloofd** worden.—Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt (1 Joh. 5: 10). Wie de zekerheid van de vergeving der zonden niet bezit, moet weten dat de schuld hiervan ligt bij zijn eigen ongeloof.

De tweede weldaad, die God aan zijn ware Kerk schenkt is de **wederopstanding des vleeses.** Wat de heidenen vermoeden en waarvan de Joden spreken, dat gelooft de Christen. De opstanding des vleeses is een waarheid door God geopenbaard. —Een natuurlik lichaam wordt er gezaaid, een geestelik lichaam wordt er opgewekt. (1 Cor. 15: 44). Dit nieuwe lichaam van de gelovige zal gelijkvormig zijn aan het verheerlikt lichaam van Christus (zie Filip. 3: 21). Het zal zijn zonder gebrek en zonder zonden, want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn de engelen gelijk en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn (Luk. 20: 36).

De derde weldaad is het **eeuwige leven.** Leven en eeuwig zijn twee woorden die iedereen verstaat. Toch is het eeuwige leven onbeschrijvelik.—Gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien die Hem liefhebben (1 Cor. 2: 9). Het gehele boek der Openbaring van Johannes is het bewijs daarvan.

Met het eeuwige leven wordt bedoeld de eeuwige zaligheid. Ook de verlorenen hebben een eeuwig leven, want zij gaan in de eeuwige pijn. Maar over dit leven wordt hier niet gesproken.

Al ontvangen alle gelovigen dezelfde zaligheid, zo zal de heerlikheid van het eeuwige leven niet voor alle gelovigen gelijk zijn.

- - Een andere is de heerlikheid der zon, en een andere is de heerlikheid der maan, en een andere is de heerlikheid der sterren, want de ene ster verschilt in heerlikheid van de andere ster. Alzo zal ook de opstanding der doden zijn (1 Cor. 15: 41 en 42).

Paulus legt nadruk op de verscheidenheid der hemelse lichamen, om duidelik te maken dat een dergelijke verscheidenheid in heerlikheid ook zal bestaan onder de gelukzaligen.

Het doel van de eeuwige zaligheid is: God eeuwiglik te loven en te prijzen.

— Daarom zijn zij voor de troon van God en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel (Openb. 7: 15).

43. **Vraag** Wat baat het u nu, dat gij dit alles gelooft?

Antwoord Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben.

Rom. 4: 3. Abraham geloofde God en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.

Rom. 5: 1. Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heer Jezus Christus.

Verklaring: Nu de artikelen des Christelike Geloofs zijn uitgelegd, komen wij weer terug tot de 19de vraag. Vraag 19 spreekt over de inhoud van een waar geloof. Vraag 43 over de vrucht van het ware geloof. Deze vrucht nu is, dat wij door het geloof **gerechtvaardigd** worden.

Rechtvaardigen wil zeggen vrij spreken. Rechtvaardiging hebben wij nodig voor God, want wij zijn overtreders van de wet en hebben dus veroordeling te vrezen, als wij voor God in het gericht komen.

Het is vooral de Apostel Paulus, die hier nadruk op legt.—Doch wetende, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden. (Gal. 2: 16).

Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet. (Rom. 3: 28).

44. **Vraag:** Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?

Antwoord: Alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus.

Rom. 1: 16 en 17. Want ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelik die gelooft, eerst de Jood en ook de Griek. Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

Verklaring: De rechtvaardiging als een rechterlike handeling van God tegenover de zondaar, kunnen wij duidelik maken door wat er met een aangeklaagde gebeurt voor het gerecht.

De Rechter is God.—De hemelen verkondigen zijn gerechtigheid, want God zelf is Rechter (Ps. 50: 6).

De aangeklaagde is de zondaar.—Daarom zijt gij niet te verontschuldigen, o mens, wie gij zijt, die anderen oordeelt, want waarin gij een ander oordeelt, veroordeelt gij uzelf (Rom. 2: 1).

De aanklager is de Wet.—Die u verklaagt is Mozes, op welke gij gehoopt hebt (Joh. 5: 45).

De aanklacht is, dat wij Gods geboden met woorden, werken en gedachten overtreden hebben. —Want wij hebben allen gezondigd en derven de heerlikheid Gods (Rom. 3: 23).

Het vonnis zou moeten zijn, algehele veroordeling en verwerping door God.

— Er is niemand die rechtvaardig is, ook niet één. (Rom. 3: 10).

Hoe geschiedt nu de rechtvaardiging? Alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus.

De rechtvaardiging van de zondaar moet dus in verband gebracht worden met het verlossingswerk van Christus.

Daar nu alleen het geloof ons met Christus verbindt, worden wij ook alleen door het geloof gerechtvaardigd.

De rechtvaardiging moet onderscheiden worden van de vergeving.

De vergeving sluit in zich erkenning van schuld.

De rechtvaardiging sluit in zich ontkenning van schuld. Zij is dus algehele vrijspraak. Dit is het wonderbare. Dit is het mysterie der verzoening door Christus.

— Zij worden **om niet gerechtvaardigd** uit zijne genade, **door de verlossing die in Christus Jezus is.** (Rom. 3: 24).

45. **Vraag:** Hoe is het te verstaan, dat gij alleen door het geloof gerechtvaardigd zijt?

Antwoord: Alzo, dat alleen de volkomen genoegdoening en gerechtigheid van Christus, van God mij wordt toegerekend, waardoor mij mijne zonden vergeven en ik een erfgenaam des eeuwigen levens word, en dat ik niet anders dan door het geloof kan aannemen.

Rom. 5: 19. Want gelijk door de ongehoorzaamheid van die éne mens (Adam) velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van éne (Christus) velen tot rechtvaardigen gesteld worden.

Gal. 2: 16. Doch wetende, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus.

Verklaring: Hoewel wij gerechtvaardigd worden door het geloof, zo sluit dit niet in, dat wij door het geloof die rechtvaardiging waardig zijn.

Want als het geloof ons voor de rechtvaardiging waardig maakte, dan zou er roem zijn, maar de wet des geloofs sluit alle roem uit.

—Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? der werken? Neen, maar door de wet des geloofs (Rom. 3: 27).

Het blijft dus een rechtvaardiging uit genade. Het geloof is het middel, het instrument dat ons met Christus in betrekking brengt. Het is het enig mogelike middel en daarom ook het enige dat door God verordend is.

Het geloof is de ledige hand, die de mens uitsteekt om Gods gave te ontvangen.

— Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof en dat niet uit u, het is Gods gave (Efez. 2: 8).

Wat wij te geloven hebben is dat door het verlossingswerk van Jezus Christus onze zonden en schuld voor God betaald zijn.

Het Avondmaals formulier beschrijft dit zo schoon, waarn het zegt:

— Ten andere, onderzoeke een iegelik zijn hart, of hij ook deze gewisse belofte van God gelooft, dat hem al zijne zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn, en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijne eigene toegerekend en geschonken zij: ja zo volkomen, alsof hij zelf in eigen persoon voor al zijne zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht had.

A. J. B.

(Wordt vervolgd.

OVER BOEKEN.

Nieuwe Wijn door Mevr. Johanna Brandt.

Na haar boekje: "Het Millenium" heeft Mevr. Brandt weer geschreven over allerlei onderwerpen, zoals Spiritisme, Vasten, Harmonie, enz. Wie dus over deze dingen iets lezen wil, kan in dat boekje iets vinden. Of men alles voor waarheid kan aannemen is een andere vraag. Vooral in verband met Harmonie. kan men nog wel wat??? plaatsen.

Uit die Lewe. Afrikaanse Sketsen deur Gavie J. Otto. Nationale Pers Bpkt., Bloemfontein. Prijs 3/3 postvrij.

Met de schrijver van het voorwoord (waarom dit Germanisme?) Jan F. E. Celliers, ben ik het eens, dat wij hier hebben eg Afrikaanse Sketse. Als eenvoudige lektuur kan ik dit boekje aanbevelen. Men zal bij het lezen eens hartelik kunnen lachen, misschien ook naderken.

KERKBESOEK.

Onder het hoofd "Hiervan en Daarvan" schrijft P.G.J.M. in De Kerkbode o.a. het volgende: "Uit Transvaal vraagt iemand mij om 'oor die gebruik te skrijwe dat predikante bij Nagmaalsgeleentheid mekaar gaan help. In die Transvaal is die gewoonte vrij algemeen. Dit gebeur haas sonder uitsondering, veral bij die groot Nagmaalsvierings. Gewoonlik neem die besoekende predikant al die dienste waar. Wanneer die gemeente dan in grote getalle opkom, sien hulle nooit hulle eie leraar voor hulle optree nie. Die pastor loci tog ken die behoeftes en swakhede van sij gemeente, en kostelike geleenthede gaan virbij, waarop 'n gepas woord tot sij gemeente kan gerig word. Daar gaan dus soms jare virbij, dat 'n lid nie sij eie leraar die Evangelie hoor verkondig nie. .... Buitemense kom in die Transvaal baie swak op na kerk op gewone Sondae."

Tot zover mijn Transvaalse korrespondent. Er is iets in wat hij daar zegt, maar ik moet erkennen, dat de toestand van de mensen, die jaren lang hun eigen leraar niet horen, omdat hij bij Avondmaalsvieringen iemand anders heeft, die de meeste zo niet al de diensten waarneemt, mij tamelik koud laat. Als iemand binnen gemakkelik bereik van de kerk woont, en hij tevreden is met enkel viermaal in het jaar naar de openbare dienst op te komen, dan wordt mijn sympathie niet zo biezonder over hem gaande gemaakt. De eerste verandering, waarop ik in dat geval zou willen aandringen, zou niet zo zeer zijn, dat de predikant van de hulp van zijne medebroeders zal afzien, maar dat de gemeenteleden daarvan werk zullen beginnen te maken om meer dikwels naar kerk te komen. Er zijn nog wel enkele gemeenten op de grenzen en in sommige andere delen van ons land, waar de leden zó ver van het dorp wonen, dat er 'n week en soms zelfs meer besteed moet worden aan de reis heen en weer en 't verblijf op 't dorp. Van dezulken kan niet verwacht worden, dat zij dikwels ten huize Gods zullen opkomen. Maar dezen zijn, meen ik, de uitzonderingen. In de meeste gemeenten onzer Kerken wonen de leden niet meer dan vij of zes uren van de kerk, en voor diegenen onder hen, die rijdieren hebben, moet het mogelik zijn ten minste eenmaal in de maand naar het huis des Heren op te komen. In dit opzicht bieden onze oude Bolandse gemeenten 'n navolgingswaardig voorbeeld. In mijn laatste gemeente was er 'n bejaard lid, die bijna twee uren van het dorp woonde, maar elke Zondag was hij op zijn plek in de kerk. Alleen krankheid en biezonder stormachtig weder hielden hem terug. Ik maak van hem biezonder melding, omdat zijn woonplaats onder de verste was van het dorp. Het sprak vanzelf, dat zij die nader woonden, geregeld elke Zondag komen zouden. Onze onderveldse gemeenten zullen het mij niet kwalik nemen, als ik zeg, dat zij gerust het getrouwer kerkezoek bij zich aankweken kunnen."

Tot zover P.G.J.M., wiens woord wij ten volle beamen.

Bij gelegenheid van de kwartaalse Avondmaalsvieringen komen in de meeste gemeenten de leden vrij geregeld ter kerke, maar waarom moet het kerkbezoek beperkt blijven tot de kwartaalse

Avondmaalsvieringen? De grootvader van schrijver dezes woonde 6 uur te paard van het dorp, doch om de 14 dagen, of het weer gunstig was of niet, ging hij geregeld met zijn familie naar het dorp ter kerke. Bij zekere gelegenheid sneeuwde het nogal erg, maar grootvader liet zich daardoor niet terughouden.—Dit is maar één voorbeeld uit talloze. Onze vaderen ontzagen geen opofferingen: geregeld kerkbezoek was hun vast gebruik.

Wij hebben de mond vol van de tradities en zeden en gewoonten onzer vaderen—waarom volgen wij ze niet na?

De afname van geregeld kerkbezoek en de toename van buitendiensten 's Zondags is in menig opzicht een bedenkelik verschijnsel. Gods Heiligdom moet de centrale plaats innemen in het leven der gemeente, moet het middelpunt vormen van het gemeentelik leven.

"Buitemense kom in die Transvaal baie swak op na kerk op gewone Sondae"—in vroeger jaren, toen de gemeenten nog weinig in getal waren en uitgestrekt, was daar tot op zekere hoogte reden voor; vandaag niet meer.

Moge de liefde tot onze kerk en tot onze God ons tot geregeld kerkbezoek aansporen. "De Here bemint de poorten van Zion boven alle woningen van Jacob."

VAN ZUID-AFRIKA NAAR PALESTINA IN HET JAAR 1898.

Door W. KOOL.

Hetgeen hier in de Hervormer wordt meegedeeld zijn maar fragmenten van het reisverhaal dat ik opstelde in het zelfde jaar, dat ik het Heilige Land bezocht, daar de plaatsruimte het verbiedt het verhaal in zijn geheel op te nemen.

Ik had reeds verlangd naar een uitstapje rondom Jeruzalem en de Olijfberg en Gethsemane te bezoeken. Mijn gids zorgde dan ook op een bepaalde middag voor gezadelde ezels en drijvers en wij vertrokken. Langs de Jaffapoort en het Gihondal reden wij door het dal der zonen van Hinnom, gelegen in het zuid westen van Jeruzalem. Hier was het Tofeth waarvan wij in het Oude Testament lezen dat bewoners hun kinderen daar door het vuur lieten gaan," vgl. o.a. 2 Kon. 23:10, Jeremia 7:31 enz. De kinderen werden door het vuur aan de Molech geofferd. Terwille van dit afgodies en afschuwelik misdrijf werd dit dal later als onrein beschouwd, en de naam ge-Hinnom, (dat is dal van Hinnom) werd in het Nieuwe Testament de naam voor de hel. Aan de rechterzijde van dit dal ziet men de "berg des bozenraads" waar Kajafas de plannen zou gesmeed hebben om onze Heer te laten gevangen nemen. Men ziet langs deze berg vele holen, die waarschijnlik overblijfselen zijn van oude graven. In de nabijheid ligt het veld van bloed, het Akeldama, gekocht voor het loon des verraads, Mattheus 27:7. Hier lopen het dal van Kedron en het dal van Hinnom in elkaar. Aan de overzijde ligt de zogenaamde "berg der ergenissen," de plaats waar Salomo voor zijn heidense vrouwen afgoden tempels zou hebben opgericht. In een ogenblik was ik in het dorp Siloam, een onbeduidend plekje, waar ook ontelbare grafplaatsen zijn, waarvan het mij echter toescheen dat deze grotten bewoond werden. Recht daar tegenover is de vijver van Siloam (Joh. 9 : 7).

Het dal wordt daarna nauwer en de berghellingen steiler. Hier liggen weer vele grafzerken. Ook ligt hier een klein vierkant gebouwtje met monument, het is een grafteken, door de overlevering gewijd aan Absalom (2 Sam. 18 : 18). Om dit monument ligt het vol kleine steentjes. Een groot rondgat toont aan, dat men daar tegen dikwijls met stenen heeft geworpen. Het monument zelve is dan ook zeer beschadigd. De Joden waren gewoon als zij dit grafteken voorbij gingen, een steen te werpen en een vloek te uiten, een vloek om Absolom de wederspanige zoon te vloeken.

Al voortgaande waren wij gekomen aan de oostelike zijde der stad, met het ommuurde tempelplein links, en tussen grote graven van Mohammedanen en Israelieten, die ons aan Joel 3 vs. 2 herinneren, waar wij lezen dat Jehova hier de volkeren eenmaal zal richten, en de Joden moeten dan in de dag des oordeels hier vergaderen om het loon der rechtvaardigheid te ontvangen. Die hier begraven is, die is dan op die dag dadelik aan de beurt!

Nu gingen wij zigzagsgewijze over smalle zandwegen. Voor de lastdieren waren deze wegen moeilik te bestijgen, vooral de Olijfberg. Hier stegen wij af. Hoewel de dieren ons overal behouden hadden gebracht, kwam ik hier toch niet zonder enige kneuzingen af.

De wereld heeft niets te geven dan beloften, die ons niet gerust stellen; genoegens, die ons niet bevredigen; vrienden, die ons niet bijblijven; schatten, die spoedig vergaan.

ZONDAGSCHOOL.

5de Februarie.

JOZEF IN EGYPTE.

Tekst: Gen. 39: 2. Ps. 116. 2. Les. Gen. 39.

Ons laaste les het gehandel oor die verkoping van Jozef deur sij broers. Die kinders onthou daardie aandoenlike geskiedenis nog, nie waar nie? Nou ja, Jozef was verkoop aan handelsliede uit Egipte. Toe hulle in Egipte gekom het, het hulle hom weer verkoop aan Potifar. Nou is die arme Jozef baie ver van sij ouderlike huis. Hij verkeer nou ook nie meer in 'n landelike omgewing nie—hij is nou in 'n groot stad. Hij swerf nie meer oor die groen heuwels van Kanaän nie, hij pas nie meer skape op nie, hij is nou as slaaf verkoop aan 'n groot en rijk man.

En hoe het Jozef hom nou gedra? Was hij mistroostig en moedeloos? Nee, hij het besluit om sij plig te doen en sij meester nie reden te gee om oor hom te kla nie. En Potifar het ook gou gesien, dat Jozef vertrou kon word en hij het hom opsigter gemaak oor al sij goed. Jozef het geen misbruik gemaak van die vertroue, wat Potifar in hom gestel het nie.

Kinders, dis die eerste les, wat ons uit hierdie geskiedenis leer. Wees getrou. Sorg, dat daar altijd op julle kan gereken word. Getrouheid is die grondslag van 'n edel karakter. As julle wil opgroei tot manne en vroue van karakter, wees getrou. Daar is drie soorte van mense: ontroue, halftroue en troue mense. Sorg, dat julle, net soos Jozef, tot die getroue klas van mense behoort. Wees getrou en stip en leer om manne en vroue van julle woord te word. Ontroue en halftroue mense, op wie 'n mens nie kan staat maak nie, kom nooit vooruit in die wereld nie. Ons sal later sien, hoe die getrouheid, opregtheid en eerlikheid van Jozef beloon werd.

Hoe kon die arme Jozef daar in die heidense omgewing so edel wees? Omdat hij 'n Godvresende jonge man was. Hij het die Here gedien, gevrees en liefgehad. Toe hij uit sij ouderlike woning was, het hij die God van sij vader en moeder nie vergeet nie. En die seën van die Here het op hom gerus.

Op 'n goeie dag word Jozef beskuldig van 'n vreselike skandelike daad. Sij goeie meester het nie geweet, dat die beskuldiging vals was nie en het hom in die gevangenis gestop. Jozef was egter onskuldig, sij gewete was rein.

Kinders, die tweede les, wat ons uit hierdie geskiedenis leer is dit: ons moet standvastig wees, wanneer ons versoeking en verleiding teen kom. Jozef wou onder geen omstandighede teen sij God sondig nie. Hij wou sij gewete rein bewaar. Al sou hij in die gevangenis gewerp word, dis niks.

Standvastigheid van karakter—kinders, kweek dit van jongs af aan. Moenie met elke wind saam waai nie. Staan julle man en hou julle gewete rein en julle pad skoon.

Vir die Onderwijser(es):—

In die behandeling van hierdie les, lê in die eerste plek nadruk op die voorbeeld van getrouheid, wat Jozef ons gee. Jozef was Godvresend (selfs in die heidense land en in 'n heidense omgewing); hij was getrou; opreg; eerlik; 'n jonge man van sij woord. Daarom kon Potifar hom opsigter maak oor al sij goed. Maak aan die kinders duidelik, hoe hulle van kleins af daardie onmisbare deugde kan en moet aankweek – in die huis, in die skool.

Na aanleiding van die verhaal van die verleiding van Jozef, moet die onderwijser(es) klem lê op die godvrugtigheid en standvastigheid van Jozef —noem ander voorbeelde, b.v. Daniël, die drie jongelinge, ens. Dan moet daar (veral ouere kinders) ernstig gewaarsku word teen sedelike onreinheid, en teen alle aanleidende oorsake daartoe, soos b.v. slegte geselskap, danspartije, ens. Daar moet gewijs word op die plig van matigheid en selfbeheersing. Die onderwijser(es) het hier (na aanleiding van hierdie les) 'n pragtige geleentheid om die kinders ernstig en tederlik te waarsku vir die gevare, wat hulle op die lewensweg bedreig. Dring aan op godsvrug en standvastigheid van karakter. Jozef word tot sonde verlei, maar hij blij standvastig; hij word tot sonde gedwing, maar hij blij onbeweeglik. 'n Pragtige voorbeeld vir ons jongmense. Viermaal in hierdie hoofstuk kom voor: die Here was met Jozef—in watter verse? Ofskoon Jozef 'n slaaf van Potifar was, hij was nie 'n slaaf van die sonde nie. Rein en skoon is hij na die liggaam, maar nog skoner na die siel.

D. F. E.

12de Februarie.

DE SCHENKER EN BAKKER.

Tekst: Gen. 40: 23. Ps. 116: 5. Les: Gen. 40.

Die arme Jozef is nou in die gevangenis. Maar Jozef se gewete was rein, sij pad was skoon, hij was onskuldig. Die Here sou hom weer uit die gevangenis voer. Ons sal nou sien op hoe 'n wonderlike manier dit gebeur het. Julle moet nou oplet,

hoe God in Sij Voorsienigheid die loop van die gebeurtenisse bestuur en hoe niks op aarde "toevallig" gebeur nie.

Op sekere dag het die Koning van Egipte twee aansienlike manne in die gevangenis laat werp. Die een was die "overste der schenkers" en die ander die "overste der bakkers"—dit was twee baie belangrike betrekkinge. Wie weet van nog 'n "overste der schenkers"?...... Nehemia.

Jozef het nie geweet, dat die gevangenskap van daardie twee manne die eerste stap sou wees nie, onder Gods besturende Voorsienigheid, tot sij in vrijheid stelling. Tog was dit so.

Op 'n more was hulle twee baie ontsteld. Toe Jozef binnekom, het hij dit dadelik gemerk en na die oorsaak daarvan gevra. Toe vertel hulle hom, dat hulle al twee sulke wonderlike drome gehad het, waar hulle die betekenis van nie kan verstaan nie.

In die Bijbel word baie keer melding gemaak van drome, wat deur die Here gebruik word om mense te onderrig, b.v. die drome van Jozef, die drome van Faraö, ens. Wie kan nog ander voorbeelde opnoem?

Die skenker en die bakker vertel toe hulle drome aan Jozef, wat dit ver hulle uitlê. En soos Jozef die drome uitgelê het, so het dit ook werkelik gebeur. Toe die skenker vrijgelaat werd, het hij die arme Jozef heeltemaal vergeet. Hoe ondankbaar was dit tog van hom! Kinders, ons moet oppas vir ondankbaarheid. As mense ons vriendskap bewijs, moet ons hulle daar dankbaar voor wees. Ondankbaarheid is 'n baie lelike ding, dit ontsier 'n mens se karakter. "Ondank is 's wereld loon", sê die spreekwoord. En dis, helaas! maar al te dikwels waar. Moenie vir julle daaraan skuldig maak nie.

Wees ook dankbaar teenoor julle ouers vir wat hulle vir julle gedaan het en nog doen. Dis julle plig en tegelijk julle voorreg.

En dan sê 'n Psalmversie: "Loof de Here, mijn ziel! en vergeet gene van Zijn weldaden"—waar staan dit? Ons moet dus die Here gedurig dank vir al die weldade, wat Hij ons van dag tot dag skenk. In Luk. 17: 17 het ons 'n voorbeeld van ondankbare mense. Vergeet Gods goedheid nie. Julle ken almal Gez. 12, nie waar nie?

Kinders, moenie vergeet nie: julle kan nooit die woord "DANKIE" te veel gebruik nie.

Vir die onderwijser(es):—

Drome is gewoonlik onbeduidend. Hulle is in die reel afdrukke van die gevoelens, die herinneringe en die verwagtinge van die dag.

In die Bijbelse geskiedenis het ons baie voorbeelde van drome, wat deur die Here gebruik is as middele van openbaring. Laat die kinders voorbeelde opnoem, daar is baie.

Die skenker vergeet Jozef—lê nadruk op die sonde van ondankbaarheid—ons verdien niks; wat ons ontvang, daar behoort ons dus dankbaar voor te wees. Die "Eie Ek" sê nie graag "dankie" nie.

Lê nadruk op die dankbaarheid, wat kinders verskuldig is aan hulle ouers. 'n Kind kan nooit terugbetaal wat sij ouers vir hom opgeoffer het nie.

Die skenker vergeet Jozef—wijs daarop, hoe die Here Jozef nie vergeet nie. Daardie 2 jaar in die gevangenis moes dien om Jozef voor te berei vir sij lewenstaak: dit was 'n skool vir hom. Die Here lei ons soms langs paaie, wat ons nie verstaan nie, maar Hij lei ons nooit verkeerd nie. As Jozef nie daardie 2 jaar in die gevangenis geblij het nie, het hij nooit Onderkoning van Egipte geword nie. Ons moet die Here dank nie alleen vir voorspoed nie, maar ook vir teenspoed.

D. F. E.

19de Februarie.

JOZEF VERKLAART DROMEN.

Tekst: Gen. 41 : 16. Ps. 116 : 3.

Les: Gen. 41 : 1-37.

Josef is nog altijd in die gevangenis. Die skenker het hom vergeet. Maar die Here het hom nie verget nie—en Josef het op die Here vertrou.

Twee volle jare het verloop en Faraö droom twee drome. "Faraö" was nie die naam van die koning nie, maar alleen die tietel, wat die waardigheid van die koningskap aangedui het. Die rivier, waarvan hier sprake is, is die groot rivier van Egipte—wat is sij naam? Die Nijl. Hierdie rivier werd deur die Egiptenare as 'n god vereer. Wat weet julle verder van die Nijl?

Faraö is ontsteld om die twee vreemde drome (vergelijk Dan. 2 : 3). Die Egiptiese towenaars en waarseggers kan die drome van die koning nie verklaar nie. Wat nou? Daar dink die skenker ineens aan Josef in die gevangenis, wat twee jaar gelede sij droom vir hom uitgelê het. En die koning laat vir Josef roep. Joseph lê die drome uit en gee aan die koning raad, hoe hij moet handel. Faraö het die raad, aangeneem en in die vollende les sal ons sien, wat daar verder met Josef gebeur het—hij is nie weer terug na die gevangenis nie. Sij tijd van vernedering is nou verbij—sij tijd van verhoging het nou aangebreek.

Vir die onderwijser(es):—Wijs die kinders daarop, hoe afhankelik Josef hom altijd van God gevoel het—hij het hom (net soos Daniel) nie uit-

gegee vir 'n droomuitlegger nie: sie 40.8 en 41 : 16. Hierin is Josef vir ons tot 'n voorbeeld. Ons moet altijd weet, dat as ons afhankelik is van die Here en geen werk begin sonder om eers die seen van die Here daarop te vra nie. Lees met die kinders Ps. 127 : 1. Die "Eie ek" erken nie graag sij afhankelikheid van God nie.

Die 2 jaar in die gevangenis het Josef nie bederf nie—hij is nog dieselfde vrome, eerlike, opregte jonge man van vroeër. Wat leer ons hieruit? Dit, dat ons omgewing en ons omstandighede vir ons nooit 'n ekskuus kan wees om nie 'n godvrugtige lewe te lei nie. Baie keer hoor ons mense sê: "As ek in 'n beter omgewing en onder ander mense kon woon, dan sou ek 'n beter mens wees." Hierdie ekskuus is nooit geldig nie. Dit is nie iemand se omstandighede en omgewing, wat hom goed of sleg maak nie, maar die manier, warop hij hom in die omstandighede en omgewing gedra en sij pligte vervul. Maak dit vir die kinders duidelik. En wijs hulle ook op die pligsgevoel van Josef. Selfs in die gevangenis het hij sij pligte so voortreffelik vervul, dat hij die vertrou van die gevangenisbewaarder gewin het en deur hom tot opsiener oor die gevangene aangestel werd. Daar is bij ons groot gebrek aan pligsgevoel—dit ontsier ons karakter en maak, dat daar nie op ons kan gereken word.

JOZEF ONDERKONING.

26ste Feoruarie.

Tekst: Gen. 41: 41. Ps. 116: 4. Les: Gen. 41: 35—57.

Faraö is getref deur die verstandige raad, wat Joze aan hom gegee het, nà die verklaring van die drome. En die Koning dink: dis die man, wat ek moet hê. En wat maak die Koning toe? Hij verhoog Jozef tot Onderkoning. Die ring, die linnen kleed en die goue ketting, wat die Koning aan Jozef gegee het, was sinnebeelde en kenmerke van sij hoë amp. Verder geniet Jozef al die regte en voorregte van 'n Egiptiese burger. Hij trou met 'n Egiptiese vrou uit die hoogste rang en krij 'n nuwe naam. Hoeveel kinders het Jozef gehad? Hoe was hulle name?

Jozef was nou 30 jaar oud. Deur sij godsvrug, getrouheid, eerlikheid, opregtheid, standvastigheid het hij nou, ten spijt van baie teleurstellinge, die hoogste trap bereik, wat hij kon bereik. Maar hij het nie stilgesit nie. Hij het die ganse land deurreis om koren te versamel in elke stad. En so het hij ijverig gesorg vir die 7 jare van hongersnood. En toe die 7 jare van oorvloed verbij was, kon hij voorsiening maak in die behoefte van die volk.

Jozef was nie, soos baie mense, lui om te werk nie. Werk is nie 'n skande nie. Daar is 'n Hollandse spreekwoord, wat sê: "Arbeid adelt." Deur spaarsaamheid en vlijt kan elke mens, net soos Jozef, vooruit kom in die wereld.

Vir die onderwijser(es):—Wijs die kinders daarop, hoe Jozef nie in die dae van teenspoed, en ook nie in die dae van voorspoed die Here vergeet het nie. In 'n heidense land en 'n heidense omgewing het hij getrou geblij aan die God van sij vadere—net soos Daniël, die drie jongelinge en—wie nog? Baie jongmense, wanneer hulle die ouderlike huis en omgewing verlaat, versaak ook die God, die godsdiens, die kerk van hulle vadere. Waarsku hierteen.

Voorspoed is nie altijd 'n bewijs van Gods biesondere guns nie; aan die ander kant is teenspoed nie altijd juis 'n bewijs van Gods misnoê nie—Jozef, Job, en andere dien tot voorbeelde.

Wijs die kinders op die voorsienige leiding van God met Jozef, en maak dan na aanleiding daarvan aan hulle duidelik, hoe die Here ons lot op aarde bestier en hoe daar niks bij toeval gebeur nie (Gez. 20 : 1—4). Die onderwijser(es) het hier 'n al te mooi geleentheid om met die kinders te praat oor Gods Voorsienigheid. Die Here het nie alleen die wereld geskape nie, maar Hij onderhou en regeer dit van oomblik tot oomblik. En die lewenslot van elke skepsel lê van oomblik tot oomblik in Sij hand (sie Heidelb. Kategismus, 10de Sondag). In die lewensgeskiedenis van Jozef tree Gods Voorsienigheid treffend in die lig. God het die lotgevalle van die lewe van Jozef bestier. En als het meegewerk ten goede.

Jozef is 'n voorbeeld van die Here Jezus:

1. Hij is die geliefde van sij vader en is deur sij vader tot sij broeders gestuur.

2. Onskuldig is hij vir 20 silwerlinge verkoop.

3. In die gevangenis is hij tussen twee kwaaddoeners—aan die een voorspel hij die lewe, aan die ander die dood.

4. Hij is vergewensgesind.

5. Hij is die redder van sij broeders en van vreemdes.

6. Deur lijding en vernedering is hij verhoog tot die troon.—Bespreek dit met die kinders.

D. F. E.

INGEZONDEN.

Potgietersrust, 19 Dec. 1921.

Den heer M. . Pos,

Potgietersrust, Bus 59.

Geachte Heer,

Ik sluit u hierbij £1 voor het bouwen van de Ned. Herv. kerk te Potgietersrust, daar ik het niet nodig vind mijn naam te tekenen, kan u het maar in "De Hervormer" erkennen, hoewel maar weinig, hoop ik dat het voor u welkom zullen wezen.

(w.g.) van Lidmaat Herv. Kerk.

Met hartelike dank erken ik bovenstaande gift, die mij op heden 19 dezer is geworden, mocht dit voorbeeld door meer dan een onzer lidmaten worden nagevolgd, om ook £1 voor onze kerk te sturen, die nu gepleisterd word, waarna dan nog vloer en plafon moet ingezet worden, maar die wij tot nog toe zonder schuld zoover hebben mogen bouwen. We zij nog geen honderd lidmaten sterk; de grootte van de kerk is 30 voet breed, 60 voet lang en 18 voet hoog, dus en mooi gebouw. We hopen zoo de Heer wil het in Maart te mogen inwijden.

Aan u allen, Gemeenten, Kerkeraden van onze Ned. Herv. Kerk, vragen wij beleefd doch dringend, help ons met uwe giften, moge de Almachtige Schenker, uwe harten daartoe neigen, dit smeken wij, want we hebben uwe hulp zeer noodig, de kleinste en grootste giften zullen in "De Hervormer" met dank erkent worden. Help ons broeders en zusters. Het poststempel op de postzegels van bovenstaande brief is erg onduidelik, zoodat ik niet kan uitmaken waar die is gepost.

M. J. POS, Scriba.

Mnr. vergun mij een kleine plaats ruimte in De Hervormer. Zeker voor de eerstemaal van dat de gemeente Makwasie gestig is, hebben wij op Kerstdag Nachtmaal hier gehouden, toen de kerkeraad besloten heeft om op Kerstdag Nachtmaal te vieren hebben de meeste mensen gedacht dat daar maar een kleine opkomst zou wezen, want onze mensen willen liever die dag met plesier door brengen. Maar tot aller verwondering was de opkomst baie goed en was daar bijna geen zitplaats ledig, althans ik zelf heb geen ledig gezien. De prediking was aangenaam en zelfs bemoedigend, jammer dat ik die teksten niet onthouden heb, onze leraar is zeer ingenomen met de opkomst. Zijn Eerwaarde heeft dit niet verwacht, want hij is gewoon dat op grote dorpen zoals Johannesburg en Krugersdorp geen Nachtmaals viering gehouden worden. Wij zijn dus meer wat die dag betreft terug naar een van de oude zeden. Moge ons gehele Hervormde kerk weer hierdie Nachtmaalsviering eenparig invoeren, dan zijn wij met al feesten, weer saam. Ook met de Dingaansfeesten hier te Leeuwdoorns was het even aangenaam als laatste jaar toen Ds. van Belkum bij ons was.

Wij hopen ook darin nog op die regte pad te wees. Dit jaar is ten einde en staan wij voor een donkere Nieuwejaar. Moge het lichter wezen, dan het schijnt. Verder wens ik te melden dat ons volgende Nachtmaal bepaald is 1ste Zondag in April a.s. ons het prof. Engelbrecht gevraagd om naar ons te komen en wij vertrouw dat Zijn Eerw. zal komen.

Met de beste zegenwensen voor het Nieuwejaar voor ons Volk en Gods kerk op aarde van

OU TOM.

OOM SAREL FONDS.

Verantwoord in Oktober	£436	13	3
Martje Viljoen	0	9	0
	436	12	3

Marthje schrijft:—

Ik stuur 8/- dat is van Juli-Februarie en 1/- voor mijn broertje Christoffeltje sijn part. Hij is nou 2 maanden oud, en ik is nou nie meer alleen nie.

Oom Sarel wenst Marthje en ook haar pa en ma geluk met die geboorte van haar klein broertje. Hoe lief van haar, dat zij nu al zorgt voor die bijdrage van haar broertje.

Oom Sarel bedankt haar hartelik en bidt voor haar, dat onze lieve God en Vader haar en haar ouders en broertje zal zegenen. Zulke bewijzen van trouwe liefde doen goed in deze dagen van afval en zonde.

Zijn er onder onze kinders niet, die haar voorbeeld willen volgen. Laat ons niet vergeten druppels maken waterlopen, deze weer spruiten, deze rivieren en zo wordt er zegen verspreid over het land.

Oom Sarel hoopt, dat haar werk anderen zal opwekken hetzelfde te doen.

OOM SAREL.

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER DECEMBER 1921.

Alg. Fonds. Bijdragen.						
Gem. Lijdenburg	10	12	8			
Gem. Bloemhof...	4	7	6	15	0	2
Wed. Fonds. Bijdragen.						
Gem. Pietretief...	0	12	0			
Gem. Lijdenburg	5	18	9			
Gem. Lijdenburg	13	9	3			
Gem. Bethal	1	8	6			
Gem. Bethal	0	13	5			
Gem. Bloemhof	2	13	5			
Gem. Roossenekal ...	8	17	8	33	13	1
Wed Fonds. Interest.						
B. Spraggon	34	0	0			
S. Hugo	4	7	6			
C. C. H. Schmidt	8	15	0	47	2	6
Theol Kw. Schl. Bijdragen.						
Gem. Lijdenburg	23	3	3			
Gem. Bloemhof...	7	16	9	31	0	0
Beh. Stud. Fonds. Bijdragen.						
Gem. Bethal	1	19	2			
Terugbetaling.						
D. J. Seymore	3	0	0	4	19	2
Huishuur Ds. Goddefroy.						
Gem. Lijdenburg	1	12	0			
Gem. Bloemhof...	0	1	0	1	13	0
Hervormer. Intekening				7	2	6
Almanak				5	19	6
Notulen				0	2	0
Vormen				0	6	6
Wetten				0	18	0
Zond. Sch. Roosters				1	17	6
				149	13	11

Schulden der Gemeenten.—Bij het opmaken der boeken op het eind van het jaar 1921 blijken de schulden der gemeenten aan de verschillende fondsen gestegen te zijn tot Achtduizend-tweehonderd vier en veertig pond. In de afgelopen jaren hadden wij reeds een kapitaal opgespaard, maar het ene verband na het andere wordt afgelost en dat geld, —wat eigenlik kapitaal is en op nieuw behoort uitgezet te worden op interest,—wordt nu gebruikt voor de lopende uitgaven. Op die wijze verarmt onze kerk en gaat achteruit in plaats van vooruit. Het wordt waarlik tijd dat deze zaak eens ernstig onder de ogen gezien worden opdat er verbetering kome in de toestand. De uitgaven der Fondsen worden steeds groter er komt bijna niets in aan bijdragen van de Gemeenten en doordat ons kapitaal vermindert, is de interest ook zoveel minder, zodat wij aan alle kanten en op allerlei wijzen verliezen lijden.

Hervormer.—Het gaat maar zwak met de intekening en met de intekengelden. Er komen geen intekenaars bij, en die intekenaars zijn, betalen niet—althans de meesten betalen niet. Het is mijn bedoeling elk kwartaal de rekeningen uit te zenden, maar het begin van het jaar geeft me zoveel werk, dat ik ze pas eind der maand of misschien in Februarie gereed kan hebben.

Nog altijd weet ik niet wie de afzenders zijn van 7/6 uit Bethal en van 18/- uit Devon. Willen de zenders zich toch aan mij bekend maken, dan kan ik de kwitantie sturen.

Almanak.—De uitgave voor het jaar is bizonder mooi en groot en er staan belangrijke stukken in. Deze almanak is wel waard te bezitten en te lezen; de prijs is maar een shilling per stuk postvrij. Er zijn er nog een paarhonderd, die zeker allen spoedig verkocht zullen zijn. Die er dus een hebben wil, moet dadelik zijn order sturen.

Preekbundel.—Hoe komt het toch dat deze preekbundel zo weinig verlangd wordt. Men heeft er van alle kanten om geroepen, en nu de bundel er is, vraagt niemand er naar. Heeft werkelik niemand een preekbundel nodig?

Vormen.—Wij hebben nu vijf soorten van bewijzen of certifikaten, namelik deze:

Certifikaat van Doop.
Certifikaat van Aanneming.
Certifikaat van Bewijs van Lidmaatschap.
Certifikaat van Huwelijks-geboden.
Certifikaat van Huwelijks-voltekking.

Wij leveren ze tegen de prijs van 6/- per 100, of 3/- per 50, of 1/6 per 25 stuks postvrij.

TER OVERPEINSING.

Opdracht ener moeder aan haar zoon kort voor haar dood.

Wandel maar stillekens achter Hem aan, achter uw Heiland! Hij wijst u de wegen. Zijn die niet altoos zo lieflik gelegen als gij zoudt wensen, wil ze toch gaan; Hij gaat vooraan!

(Zie ook bladz. 226 Kerk-almanak 1922.)

WAT ANDEREN VOOR U DEDEN.

(Vervolg.)

"Van zijn meisje!" riep hij uit, toen hij de brief gelezen had. "Dat arme kleine ding. Ik zie haar dunkt me, haast voor me. Zij woont ver weg in het oosten en wacht op de dag, dat haar dominé geld zal zenden om over te komen. Het duurt wel wat lang, schrijft zij, maar zij wil wachten, al duurt het nog veel langer. God zal op zijn tijd zorgen. Dat lieve meisje! Zij schrijft verder, dat hij de moed niet moet laten zakken. Zij is overtuigd, dat zij het geld wel krijgen zal. De mensen in het Westen zijn immers bekend om hun edelmoedigheid, en zij zullen hem voor zijn moeite ook behoorlik belonen, daar is zij zeker van."

De vreemdeling balde de vuist dreigend en riep: "Jawel, die kerels hier behoorlik belonen! Dan moeten ze meer hart in hun lijf hebben!" En na een ogenblik ging hij voort: "Hier is een man, een echte christen, die dag en nacht werkt om jullie verdorven zielen te redden, en wat betalen jullie hem er voor? Precies zoveel, dat hij niet van honger behoeft te sterven. Jullie verdiende allemaal dat ik jullie paarden stal!" En opnieuw balde de vreemdeling woedend de vuist tegen de lieden van het westen. "Hij werkt zich dood voor hen, en zij geven hem daar zo weinig voor, dat het nog wel jaren en jaren kan duren; voor dat hij eindelik dat kleine ding als zijn vrouwtje kan laten overkomen. Maar voor mij, die toch nergens anders goed voor ben, dan voor het stelen van hun paarden, hebben zij heel wat meer eerbied. Zij hebben hun hoofden bij elkander gestoken en mij de eer bewezen, een beloning van twee honderd dollars uit te loven, voor dengene, wien het gelukt mij te grijpen. De prediker betalen zij een hongerloon, en hebben zij altijd; en om mij maar een paar uur te hebben, willen zij twee honderd dollars betalen."

Vervolgens begon hij het nog niet voltooide antwoord op de brief te lezen. Het was in eenvoudige woorden gesteld, maar in zijn eenvoud aangrijpend; meer dan eens zuchtte de vreemdeling, en bracht een enkele maal zijn grove, knokige hand aan de ogen. Van de moeite en de zorgen des predikers, was in het antwoord maar heel weinig sprake, (dat was ook goed zo), maar wel bevatte het een geestdriftige schildering van een gelukkige toekomst. Zijn hoop was zo vast als de Rots waarop hij boude, al wist hij zeker, dat die hoop op geen zandgrond was gebouwd.—Weer balde de vreemdeling zijn vuist. "Voor mij twee honderd dollars, en voor deze man, deze held, zo goed als niets; het is schande!" prevelde hij tandeknarsend.

Plotseling echter scheen hij op een goed denkbeeld te komen; met alle kracht sloeg hij op de tafel. "Ja, dat doe ik—dat doe ik!" riep hij verheugd. "Hij zal zo gauw mogelik zijn vrouwtje laten overkomen." Het was reeds middernacht, toen de prediker in zijn huisje terugkeerde. Het wou zijn gast voorkomen, dat hij er nog bleker uitzag dan anders. "Mijn waarde vriend," zo begon de prediker, na een kleine pauze, "het doet mij zeer veel genoegen, dat u nu bijna geheel hersteld zijt, want ik zal u helaas, maar een paar dagen in dit huis kunnen herbergen."—"Hoe is het nu?" vroeg de vreemdeling. Overigens kan ik het heel goed voorstellen, dat ik u last veroorzaak, en dat u me graag zo gauw mogelik vertrekken ziet."—"Dat is het niet. Maar ik moet dit huis verlaten, omdat ik de huur niet betalen kan en omdat—omdat "—"Wat denkt u nu te gaan doen?" zo viel de gast hem in de rede.—"Dat weet ik zelf nog niet! Er zal ongetwijfeld wel een uitweg zijn, al zie ik die nu nog niet. God zal zorgen! Ik denk..."—"Mijnheer de predikant," zei de vreemdeling, "zou u wel zo vriendelik willen wezen, na mij reeds zozeer met weldaden te hebben overladen, mij nog een dienst te bewijzen?"—"Met alle genoegen, als het ten minste mogelik is," antwoordde de jonge prediker.—"Dan zou ik u willen verzoeken, dit briefje te bezorgen aan de voorzitter van het veiligheidskomité.—"Dus aan Amos Huddon?"—."Juist Het is een goede vriend van me, en het zal hem pleizier doen, mij weer eens te zien. Maar als het u niet te veel moeite is, zou ik wel graag willen, dat u het briefje dadelik bezorgde."

De jonge prediker ging in de duisternis van de nacht op weg, om te voldoen aan de wens van zijn gast, gedachtig aan het woord: "Als zij u vragen één mijl met hen te gaan, ga dan twee mijlen."

De vreemdeling sloeg weer met de vuist op de tafel en zei lachend: "Nou, die oude Amos Huddon zal ogen opzetten, en ook al die andere kerels van het veiligheidskomité. Twee honderd dollar willen die lummels voor mij betalen en de goede prediker geven zij zo goed als niets. Welnu, hij zal nu de twee honderd dollars hebben, die zij op mijn hoofd hebben gezet, en daarvoor zal het veiligheidskomité mij hebben!"

Toen zat hij een hele poosje peinzend met de handen onder het hoofd.

"Ik zou nog kunnen weglopen en hen voor de gek houden, prevelde hij eindelik bij zich zelven. Als zij mij krijgen sluiten zij mij in het tuchthuis op, of zij lynchen me (zij doden mij). Waarschijnlik zullen zij mij wel lynchen. Nogmaals nam hij de brief ter hand, die de jonge preker van zijn meisje had ontvangen en las hem opnieuw. "Met twee honderd dollars kan ik deze beide mensen geukkig maken. Maar voor mij betekent het gelyncht te worden. Het zij zo, laten zij mij doden!"

De deur ging open en zes mannen, allen gewapend, traden zwijgend binnen. Maar met geen spier van zijn gezicht verried de vreemdeling dat hij goed wist, wat zij kwamen doen.

"Wat verschaft mij de eer?"

"Jack Harris," zeide de voorzitter van het veiligheidskomité, "wij zoeken je al lang!"

"Dan zijn jullie zeker blij mij nu gevonden te hebben.

"Ja, en wij zullen je ook niet weer laten lopen.—"Dat kan ik oprecht gesproken, ook in het geheel niet van je verwachten," antwoordde Harris. "Het is al lang geleden, dat jullie mij eens te zien hebt gekregen. Heb je van de prediker vernomen, dat ik hier ben?"?"Ja."—Heb je hem de uitgeloofde beloning al uitbetaald?"—Op eens werd er luid aan de deur geklopt en geroepen: "Laat mij binnen!"—"Dat is de prediker," zeide er een. "Bill staat buiten en laat niemand binnen."—Van onder de tafel werd de loop van een pistool zichtbaar, en Jack Harris mikte met vaste hand op het hoofd van de voorzitter.—"Laat hem binnen!" riep hij ernstig.

Het anders zo bleke gelaat van de prediker was vuurrood en zijn ogen stonden vol tranen, toen hij door de kamer hinkte en naast Jack Harris ging staan.—"Ach, waarde vriend, wat heb ik gedaan!?"—"Mijn briefie afgegeven, vermoed ik!?"—"Ja, en daarmede uw vrijheid verkocht. Maar de Here is mijn getuige, dat ik het niet opzettelik heb gedaan!" Schreiend bedekte hij het aangezicht met beide handen. Harris wendde zich daarop met een ernstig gelaat tot de voorzitter en zeide: "Huddon, betaal de prediker zijn beloning. Wanneer hij het geld heeft, laat ik ook mijn pistool zakken, maar eerder niet. En je weet heel goed, dat zolang ik op je mik, je leven niets waard is."—De mannen gingen enige ogenblikken beraadslagen. Daarna haalde ieder zijn beurs voor de dag, en liet in de hoed van de voorzitter enige goudstukken rollen. De voorzitter schudde vervolgens het geld uit op de tafel en Harris legde zijn pistool er naast. Zonder tegenstaand te bieden, liet hij zich vastbinden en riep daarop de prediker toe: "Mijnheer de predikant, het geld zal u en het lieve meisje in het Oosten gelukkig maken vaarwel!"

"Mannen, nog een ogenblik," zeide de prediker. En in gloedvolle woorde, die zijn toehoorders in het hart grepen, vertelde hij hun de geschiedenis, hoe de paardedief zich ter wille van het geld had opgeofferd. "En zoudt gij dan denken, dat ik dit geld zou durven aanraken, dat een leven kost, en wel van een man, die schuldig is ja, maar die door de hand Gods in het hart is gegrepen?"

"Jongens," zeide daarop Amos Huddon. "Ik ben de president van ons komité, niet waar?"

"Ja, dat ben je," riepen de anderen.

"En wie paarden steelt, wordt volgens onze wetten opgehangen, is dat niet zo?"

"Zeker is dat zo!"

"Dan spreekt ik bij deze over de gevangene het doodvonnis uit. Jack Harris moet vandaag over acht dagen worden opgehangen. Tot zo lang stel ik hem onder de bewaking van Meijers, ons kleinste lid. Wanneer hij hem ontvluchten laat, moet hij twee en een halve dollar boete betalen."—Meijers zocht twee en een halve dollar bijeen, die hij de voorzitter terhand stelde, met de woorde: "Hier is mijn boete!"

"En de predikant houdt zijn beloning?" vroeg Jack Harris.

"Daar kunt gij staat op maken!" antwoordde de mannen van het veiligheidskomité in koor.

"Nu dan beloof ik u, dat als het mij mocht gelukken aan de bewaking van Meijers te ontkomen, gij mij nooit weder op een uwer paarden zult zien rijden."

Veertien dagen later huwde de jonge prediker met het lieve meisje uit het Oosten.

Na de plechtigheid keek het jonge vrouwtje hem liefde vol in de ogen en zei. "Wat houden de mensen hier blijkbaar veel van je en wat zijn ze edelmoedig jegens je geweest? Waren ze dadelik al zo goed voor je?"

"O, neen, pas sedert een veertien dagen!" "En wie waren die ernstige onverschrokken mannen, die ons bij het kerkje zo hartelik groetten?"

"Dat waren de leden van het veiligheidskomité."

"Daar valt mij te binnen," merkte het jonge vrouwtje plotseling op, "dat op mijn reis hierheen, bij de grens van deze Staat, net zo 'n ernstige, onverschrikken man mij naar mijn naam vroeg. Ik noemde hem dien en toen antwoordde

hij: "Zeg aan de jonge predikant, dat u Jack Harris hebt ontmoet, die vrij is geworden, en dat hij hoopt dat u samen heel gelukkig zult worden." Daarna verdween hij op eens."

"God de Here zij met hem," riep de jonge vrouw uit, met een dankbare gemoed, nadat haar man haar de geschiedenis van Jack Harris edele zelfopoffering had verteld.

HET AFRIKAANSE GENEESMIDDEL

VOOR

SUIKERZIEKTE, NIERKWALEN,

STIJVE RUG BIJ OUDE MENSEN,

IS

SABETA

Het heeft velen genezen en het zal ook U genezen.

10/9 per ponds pakket, postvrij (voldoende voor 3 maanden) van de Agent

T. H. HARRISON, APOTHEKER,

KING WILLIAM'S TOWN, K.P.

STANDARD BANK

van ZUID AFRIKA, Bept.

(Waarmede is ingelijfd de Afrikaanse Bank Korporasie, Bpt.)

Geautoriseerd Kapitaal	**£10,000,000**
Ingeschreven Kapitaal	**8,916,660**
Opbetaald Kapitaal	**2,229,165**
Reservefonds	**2,560,000**

MEER DAN 460 TAKKEN EN AGENTSCHAPPE IN AFRIKA.

Bankiers voor de Regering van de Unie van Zuidafrika in de Kaap Provinsie; voor de Rijksregering in Zuidafrika; en voor de Administratie van Rhodesië.

ALGEMENE BANKZAKEN worden behandeld aan alle Takken en Agentschappen; Deposito-rekeningen en Rekeningen-Koerant ge pend; AANKOOP en VERKOOP van BELEGGINGS SEKURITEITEN, enz.

SPAARREKENINGEN geopend op voorwaarden waarvan biezonderheden op aanvraag verkrijgbaar zijn.

De BANK is in nauwe aanraking met HANDELS- en INDUSTRIEELE TOESTANDEN zowel plaatselik als overzee, en spesiale aandacht wordt geschonken aan NAVRAGEN van klanten de HANDEL betreffende.

EKSEKUTEURS- en KURATORSZAKEN ondernomen.

Agenten en Korrespondenten over de gehele Wereld.

Nederlandsche Bank v. Z.A. Bpt.,

STAND VAN ZAKEN OP 31 MAART 1921.

De bank heeft in omloop aan Banknoten		£92,129.
en schuldt aan Deposanten en Houders van Bankwissels		£1,023,099
Totale schuld der Bank		£1,115,228
De Bank bezit:		
Aan **KONTANTEN en GOUDCERTIFICATEN**	...£378,488.—	
,, **Vorderingen op andere Banken,** dus net zoo goed als geld	...£116,385.—	
		£ 494,873 = 44.4%
,, **WISSELS EN BEWIJZEN** ...		£ 245,216 = 21.9%
,, **VOORSCHOTTEN** ...		£ 628,911 = 56.4%
,, **EFFEKTEN** (prima beleggingsfondsen		£ 53,909 = 4.8%
,, **BANKGEBOUWEN EN MEUBELS**...		£ 46,767 = 4.2%
Bezittingen		£1,469,676 = 131.7%
Schulden		£1,115,228 = 100 %
Ekstra waarborg voor Deposanten ...		£ 354,448 = 31.7%

Neemt gelden op VAST DEPOSITO:

Voor 6 maanden vast, 4½ pCt. per jaar.
Voor 12 maanden vast, 5½pCt. per jaar.

Opent SPAARREKENINGEN waarop £3.12.0 pCt. rente per jaar vergoed wordt.

J. POSTMUS,
Pretoria, 6 Mei 1921. Wnd.Hoofd-Bestuurder.

Brand-Assur. Maatschappij „DE SALAMANDER,"

van AMSTERDAM

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEF.

Onze Polissen in de **Hollandse taal** dekken ook enige schade aangericht door
WEERLICHT,
onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Hoofd-Agenten: TAYLOR & GEERLING.

PRETORIA, 29 Kerkplein,

P.K. Bus 738. **Telefoon 721.**

IN ALLE WINKELS VERKRIJGBAAR :

WULFSE'S FRENCH KOFFIE in tins van 1 lb. - 1/9.
„ „ „ in kartons „ 1 lb. - 1/6.
DE VRIES' ZUIVERE CHICORY in pakjes - - 6d.

WULFSE & DE VRIES, BEPKT.,

KERKSTRAAT West, 140, ***PRETORIA.***

ALLEEN INVOERDERS VAN PETTE'S COCOA EN BOLDOOT'S EAU DE COLOGNE.

MARTIN'S
APIOL & STEEL PILLS
voor dames

WEES ZEKER DAT U MARTINS KRIJGT.

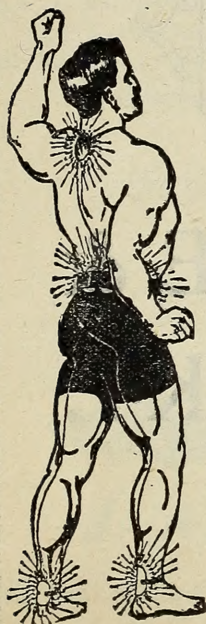
NIET ECHT ZONDER DE NAAM-TEEKENING.

Een Frans Middel voor alle Ongeregeldheden. Duizende Dames houden een doos Martin's Pillen in huis, zodat bij het eerste teken van enige ongeregeldheid een dosis tijdig kan worden toegediend. Allen die ze gebruiken bevelen ze aan. Van alle Apothekers en Magazijnen postvrij voor 5s. **Martin, Southampton End.**

HET WONDERLIK MENSELIKE MECHANISME.

Als u een goed horloge had, en enig deel van het mechanisme is gebroken, zou u dan proberen om het in orde te maken door het te vullen met oli? Neen; u zal het naar de beste Horlogemaker brengen die u kent, en hem vragen om de reden van de moeilikheid uit te vinden, en het in orde te maken.

Uw lichaam is een veel kostbaarder mechanisme dan een horloge. Het is de meest ingewikkelde machine op aarde, doch wanneer een levenskrachtig deel breekt of niet wil werken, probeert u het weer te laten werken door een dosis vergiftige Drogerijen.

Uw hart, maag, lever en nieren werken door een kracht, genoemd zenuwkracht. Zenuwkracht is een andere naam voor Elektrisiteit. Wanneer een dezer organen buiten orde raakt, volgt ziekte. Nu kan u de kwaal niet genezen, voordat u de oorzaak wegneemt en het deel dat ziek is, herstelt. De enigste manier om dit te doen is door aan Natuur de kracht te geven dit te doen. Al wat u nodig heeft is drijfkracht—Elektrisiteit. U kan dit niet uit Drogerijen krijgen. Onze manier is om deze Elektrisiteit te herstellen, en dan zullen pijn en kwalen verdwijnen. Dit is de manier van de Natuur om te genezen.

We hebben een krachtige maar verzachtende stroom Elektrisiteit in een toestel gemaakt van Droge-Sel Batterijen opgewekt. Het geeft kracht en leven aan uw zenuwen, maag, of enig ander deel dat zwak is. Deze Batterij is niet een Elektriese Gordel—het geeft niet een schok. Het geneest ieder teken van zwakheid bij mannen en vrouwen.

KRIJGT HET GRATIS.

We zenden u onze 80 bladzijden geïllustreerd boek franko, en dit vertelt u hoe u uzelf bij u thuis te genezen, tevens met volle informaties omtrent de behandeling.

Schrijft dadelik als u ons niet een bezoek kan brengen, om een vrije proef bij ons Instituut. Doet het nu—vandaag. AJAX BPKT.

HET ELEKTRIESE INSTITUUT VAN Z.A.,
Kamer No. 41, P.K. Bus 7222,
76, PRITCHARDSTRAAT, JOHANNESBURG.

ALVORENS

VRUCHTBOMEN

TE PLANTEN

SCHRIJF OM ONZE PRIJSLIJST,

.. hetzij in 't Hollands of 't Engels. ..

Wij hebben een volle voorraad van aller-lei soorten voor het aanstaande Seizoen.

H. E. V. PICKSTONE & BROEDER, BEPERKT.

SIMONDIUM, K.P.

Gegarandeerd Pensioen voor £10 per jaar.

Voor £10 per jaar kan een Pensioen worden verkregen op enige ouderdom tussen 50 tot 70, of wanneer de pensioens-ouderdom wordt bereikt en het Pensieon niet nodig is, kan een grote betaling in kontanten in plaats daarvan genomen worden. **In geval van Dood voor de Pensioensouderdom, wordt al het in premies inbetaalde geld teruggegeven, zonder enige vermindering.**

GEEN MEDIES ONDERZOEK NODIG.

VOORBEELD.

Ouderdom 25—Pensioen op 60-jarige leeftijd, £61.8.0. **Som in ééns £670. Overgave-waarde** na drie jaar: 90 pCt. van de betaalde premies, behalve de eerste. Polissen in Hollands en Engels.

Doe aanzoek bij de

DE STANDARD

Levensverzekering Maatschappij.

Postbus 5535, JOHANNESBURG Telefoon 1926.

Winchester House, Lovedaystraat, Johannesburg.

FONDSEN—Veertien Miljoen.

Gemaakt door Merryweather

Voor lange jaren is de naam "Merryweather" op een wagen beschouwd als een waarborg stempel van goede kwaliteit.

Door en door bewerkt hout en eerlik werkmanschap verenigen een "Merryweather" tot het beste wat u ooit kan krijgen.

Alle voertuigen worden in onze eigen fabriek gemaakt en maken slechts een redelike winst.

Geillustreerde Katalogus gratis gezonden op aanvrage.

Rhodesia Agent: Gebrs. MEIKLE,

Salisbury, Bulawayo, Gwelo, Selukwe, Umtali en Que Que.

J. A. MERRYWEATHER & ZOON,

WAGENMAKERS. PIETERMARITZBURG.

Telegram: MERRYWEATHER. Telephone 12. 367-368 KERKSTRAAT.

Hume Pipe Co. (Zuid-Afr.) Bpt.

Sementen	Sementen	Sementen
PIJPEN.	**TENKS.**	**SILO'S.**

GEWAPEND BETONNEN PIJPEN, 4" tot 72" diameter.

Voor Besproeiing, Drooglegging, Pomphoofdpijpen, of Hogedruk Leiding, 3, 4, 6 en 8 voet lengten.

GEWAPEND BETONNEN TENKS, 2 tot 6 voet diameter, 1 tot 16 voet hoog.

GEWAPEND BETONNEN SILO'S 15 voet diameter, op tot 60 voet hoog.

In sekties gebouwd. — Gemakkelik op te zetten.

De Hume Pipe Co. (Zuid-Afrika) Beperkt,

Nationale Bank Gebouwen, Simmondsstraat,

POSTBUS 1113, JOHANNESBURG. TELEGRAMMEN: "HUMEPIPE."

Kaapstads Kantoor,
Postbus 2353.

Agent voor Oostlonden,
T. Pollard,
Postbus 425, Oostlonden.

Agent voor Natal:
Associated Engineers Co., Bpt.,
Postbus 478, Durban.

Agent voor Lourenço Marques:
Allen Wack & Shepherd, Bpt.,
Postbus 2, L. Marques.

Agenten voor Orange Vrijstaat:
Hale & Co., Bpt.,
Postbus 92, Bloemfontein.

Agent voor Port Elizabeth en Distrikt:
T. W. Reynolds,
60—1 Mutualgebouwen,
Port Elizabeth.